

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Homály.

Budapest, április 6.

(V.) Amit eddig a szabadelvűség felől tudtunk, csupa tévedés. Nem igaz, hogy a liberalizmus a szabadságjogok épségét és fejlesztését kívánja. Nem igaz, hogy a liberalizmus a politikai és kulturális haladást követeli. Nem igaz, hogy a szabadelvű politika a tiszta humanizmusból indul ki s a társadalmi berendezésben és az állami intézményekben lépést tart a folyton előretörekvő felvilágosodással. A tudomány ilyesmit tanít ugyan s a józan ész mindaddig készségesen ratifikálta ezt a meghatározást; de valaki, aki fittyt hány a tudománynak s mesés fölényvel megveti a logikát, ma lábának egyetlen rugásával halomra döntötte az eddig divott felfogásokat. Ki ez a valaki, kérditek. Hát nem ismertek rá lábának *erélyéről*? A főudvarmester az.

A főudvarmesternek tudvalevőleg erős oldala volt mindenha — a definiálás. Másoknak egy fogalom szabatos meghatározása meglehetősen fáradságukba szokott kerülni. Nála az ilyesmi játszva megy. Rendelkezik a hozzá való filozófikus miveltéssel; a nyelvezete ért a legfinomabb árnyaláshoz; a kifejezései plasztikusak; a mondat szerkezete kristálytiszt, akár egy alpesi csermely. Mind e tulajdonságainál fogva méltán tarthatja magát tekintélynek a definiálás terén a főudvarmester ur. Nézzük hát, milyen új meghatározását adja ma ő nagyméltósága a szabadelvűségnek. (Lenyomatjuk im betűről betűre ezt a nevezetes definíciót, hadd épüljön s hadd okuljon rajta a magyar közvélemény:

Liberalizmus az olyan társadalmi élv, amelyik a létért folytatott küzdelemben a társadalom tagjait egymás mellé sorakéztatja a társadalom ellenségeivel szemben.

Ime, ez a liberalizmus. A főudvarmester lapja mondja, tehát igaz. És dült betűkkel mondja, tehát nem csupán igaz, hanem fon-

tos is. Nem kormányzati irány e szerint a liberalizmus, hanem társadalmi élv. És semmi köze sincsen sem a szabadsághoz, sem a haladáshoz, hanem egyszerűen együvé tereli a társadalom *ellenségeivel* szemben a társadalom *tagjait*. Most már egészen világos volna a dolog, ha megmondaná ez a definíció, kiket kell a társadalom ellenségeiül s kiket annak tagjaiul tekintenünk. De szerencsére itt az emlékezet, majd betölti az ezt a csekély hézagot. Elég visszaemlékezni, kicsodák és micsodák ellen küzdött miniszterelnök korában a főudvarmester ur s megtudjuk legott, kicsodák és micsodák a társadalom ellenségei.

Itt van mindjárt a sajtószabadság; ez erős szálka volt báró Bánffy szemében. Kemény tusát vivott, hogy csorbát ejtsen ezen a szabadságjogon. Kis híja volt, hogy el nem bukott ebben a küzdelemben, s még sem engedett. Bármennyire szerette a hatalmat, mégis inkább lemondott volna, csakhogy épségben ne maradjon valahogy a sajtószabadság. Világos dolog tehát, hogy a sajtószabadság a társadalmi ellensége s a liberalizmusnak szent kötelessége ezt a szabadságot kiirtani.

Ugyanilyen makacsul üldözte báró Bánffy a gyülekezési jogot is. Ha valamelyik gyűlésnek a napirendje nem tetszett neki, vagy betiltotta, vagy ráküldte a pandurjait. Azok aztán szétverték a tanácskozó tömeget, a szónokokat véresre agyabugyálták s még jól járt az, aki a gyülekezési jog gyakorlása miatt csupán a toloncházba került. Következésképpen a gyülekezési jog szintén ellenséges principium a társadalomban; s a valódi szabadelvűség az, amely ezt a jogot minden eszközzel el akarja fojtani.

A parlament szólásszabadságát is megakarta báró Bánffy a klotür segítségével semmisíteni. Kétszer is tett ilyen értelemben előterjesztést a felségnek s nem rajta mult egyik izben sem, hogy szándékának nem lett

foganatja. Ime a törvényhozó testület tanácskozásának szabadsága szintén a társadalom ellenségei közt szerepel; s az igazi liberalizmusnak egyik legsürgősebb feladata, hogy megszüntesse ezt a szabadságot is.

Küzdött aztán báró Bánffy Dezső mindenki ellen, aki nem állott feltétlenül az ő rendelkezésére. Letiporta a közjogi ellenzéket, végig gázolt a nemzeti párton, háboruszkodott később a disszidens ellen. S mind e küzdelmeiben kifejtette ugyanazt a brutalitást, amellyel a most rendelkezésére álló sajtó olyan cinikusan eldicsekszik. Tehát Kossuth, Ugron, Horánszky, Apponyi, Szilágyi, Csáky, mindezek ellenségei a társadalomnak s a hamisítatlan liberalizmus hazafias kötelességet teljesített, mikor megsemmisítésükre törekedett.

Ime a definíciók nagymesterének legújabb művén végig csináltunk egy néhány próbát. S most már beláthatja mindenki, mennyire szabatos a szabadelvűségnek ez a legfrissebb meghatározása. Ilyen értelemben persze ideálisul szabadelvű kormányzat volt a főudvarmester uré. De ilyen értelemben aztán liberális politikus Molnár János apát is, sőt Lueger is, hiszen ők sem akarnak egyebet, csak sorakoztatni a társadalom tagjait a társadalom ellenségeivel szemben, persze báró Bánffy módjára maguknak tartván fenn annak a dekretálását, hogy ki hát a tag és ki az ellenség a társadalomban.

Konstruáljuk meg ezek után az új definíció szerint való szabadelvű politikának az alaprajzát. E politika vezére fölveti a kérdést, kicsodák és micsodák a társadalom ellenségei s a feleletadással megbizsa a saját egoizmusát. Ez pedig így válaszol: „aki veled van, az hasznos tagja a társadalomnak; aki elened van, az megátalkodott ellensége.” A szabadelvű kormányzat ezen az alapon dusan kezdi jutalmazni a *maga* barátait s kegyetlenül irtani a *maga* ellenségeit. Ami támaszt ad az ő hatalmának, azt megerősíti, ha még

TÁRCA.

Megette.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

A nagyságát kihívták az ebédlőbe, hogy egy asszony várja meg egy leány. A nagysága nagy, szémállott termetű asszony volt, szélesre faragott kemény arccal, amelyből itt-ott csontok düldöltek ki s méltóságos, nyugodalmos volt a járása. A meztelen lábait kitaposott nagy papucsba dugta, bő és piszkos vörös szoknyát vett magára és kiment igazítani az asszonnyal meg a lánnyal. Azok meghuzódtak az ajtó mellett, hogy éppen csak be lehetett valahogyan csukni mögöttük az ajtó szárnyát. Az asszony végtelenül sovány volt, mintha éppen most lábolt volna ki valami nagy betegségből vagy pedig öröline benne valami nyavalya. Kérdő volt a fején, meg egy sokkal nagyobb a nyaka köré csavargatva, a testén pedig két rékli, egy afféle semmitéle színű alul, meg egy fekete fölötté. A hogy eltört derékban, attól lehetett tartani, hogy eltörök a sok ruha alatt, olyan vékony lehetett maga az asszony. A leány talán még magasabbra nyult egy-két ujjal, mint az anyja, vagy talán csak azért látszott magasabbnak, mert egyenes volt a teste tartása. És esodálatosképpen még annyi élet se volt a szemében, mint amennyi föl-fölcsillant az anyja összes pillái alatt. Ugy bántult maga elé, mint a tehén, amelyik a vágóhidon arra vár, hogy fejbeüssék a mészáros-

legények és egy zsebkendőt csavargatott a jobb kezéről a balra, aztán meg vissza, újra vissza, fel, le, fel, le...

— A Klein úrtól jöttünk — kezdte mondani az öreg asszony, kibeszélve a sok keszkenőből. — Mondta, hogy a nagyságának egy lány kell. — Gyereklány.

— Az az, hát itt van az enyém. Éppen hogy szolgálatot keres. Valami arravaló helyet, mert mindenütt nem bagynám el, mert a szegénynek is kedves a magáé... A Klein ur mondta, hogy a nagyságánál nem lesz rossz sora.

— Ha megbecsüli magát. — Igen, hát nem afféle leány. Jól nevelkedett. Az apja ács volt s ahogy szegénységbe elmaradtunk, hát aztán is tisztességgel éltünk.

— Jó, jó. Van könyve? — Van, de csak most megy helybe, nincs még semmi bele írva.

A nagysága szigorúan mérte végig a leányt, de képtelen volt arra, hogy fölfedezzen rajta valami terhelőt arra nézve, hogy még semmi sínes írva a könyvébe. Csak félszeg volt szegény s most már, hogy kezdett olyasmirán kialakulni a beszélgetés, hogy a végén ő valószínűleg itt marad ebben az idegen házban, sűrűn az anyjára pislogott s gyorsabban csavargatta a kezeire föl-le a zsebkendőt. Bennről pedig minden bevezetés nélkül, egyszerűen csak mintha a közepén kezdte volna el, iszonyu ordítás tört ki ebbe a szobába. Valami éhes kis vadállathoz hasonlatosan követelőzött a baba. Az anyja utána ment s kihozta. Szép nagy gyerek volt, roppant nagy, mintha ki akart volna mászni a párnából s kiveresedett arccal, tátott szájjal bógott. Mintha ez volna a foglalkozása. Nem hagyta

magát kizavarni az ordításból semmiféleképpen. Az anyja egy kanalat adott neki az asztalról, de erre még mérgesebb lett — s most már a gyerek nagy hangján át kiabálva beszélt az asszonnyal.

— Nyűgös egy kicsit. — Hát gyermek — hagyta rá az öreg, hogy valamit mondjon, de a szeméjbe, körül a ráncokba, aggodalom ült. A leány pedig főmülten, megnémulva bánt a kis szörnyetegre. Az is visszaneézett rá. A kivörösödött gömbölyű nagy arca egy pillanatra meglepetés telepedett. Mintha végig mustrálta volna ő is a leányt s aztán ujult erővel tört ki belőle a hang. Ritka szép nagy hang. Öblös, erőszakos, durva, megelt, vele a lakás, az udvar, kibőmbölt az utcára. És senki észre se vette, csak a leány remegett benne. Le se tudta venni a gyerekről a szeméit, az ijedt, jámbor pillantása rátapadt, mint valami csudára, amit a bódében mutogatnak, magában pedig kétségbeesetten motyogott: — Uram Jézus, uram Jézus... A jóvendője fordult meg a fejében.

Nem egészen tisztán, csak sejtelmesen, homályosan. Olyast érzett, mintha ez a nagy pufók zsarnok a mellén fekdének és nyomná.

Az asszony újra átkiabált a gyereken az öregnek:

— Hát ha gondolja, hogy neki való, hát itt maradhat a lány.

Az öreg mondott valamit, odaadta a könyvet s bucsuzkodni kezdett.

— Édes szülém! — sirta a lány. A nyakába esett, de aztán egész egyszerűen folyt le a bucsuzás. — Vigyázz a gunyádra, mondta az öreg, ne herdald el, aztán járj kedvedbe a nagyságának. Légy illedelmes, fogadj szót. — Aztán a

oly káros is; ami utját állja hatalmának, vagy korlátokat szab neki, azt kiméletlenül eltiporja.

Báró Bánffy Dezső csakugyan ilyen politikát csinált. Eddig önkénynek, hatalmi döllynek, kormányzati zsarnokságnak nevezték az ilyesmit. Ma tudtuk csak meg, hogy e politikának *igazi szabadelvűség* a neve. A főudvarmester ur fogalom-meghatározásai valóban korszakalkotóknak ígérkeznek; felforgatják a régi tudományt s merész kézzel cserélik át az ismert értékeket. Adunk mi egy jó tanácsot a főudvarmester urnak. Ha belefárad az amugy is meddő bujtogatásokba, szentelje magát egészen ennek az új pályának, amely ma hozta meg neki első habérait. Szerkesztsze meg a magyar irodalomnak első politikai lexikonját. Az utókor halásan fogja ezt a monumentális művet fogadni, mint kiapadhatatlan kutforrását az ignorancia vakmerőségében rejlő ellenállhatatlan humornak.

BELFÖLD.

Kaas Ivor. A néppárt hivatalos újságja ma vezető helyen közli béró Kaas Ivor levelét, melyet az ismert publicista gróf Zichy Jánoshoz, a néppárt elnökéhez intézett. Kaas Ivor ebben a levélben azt írja, hogy a miniszterelnök utolsó beszédének az egyházpolitikára vonatkozó passzusai után nyíltan bejelenti a „kereszténységet védő egyetlen” párthoz, a néppárthoz való csatlakozását. Kaas Ivor tehát mostantól kezdve hivatalosan is néppárti. Ezt azért hangsúlyozzuk, mert egyébként Kaas Ivor hamarabb volt néppárti, semmint a néppárt hivatalosan szervekedett volna. Az *Anti-Krisztianizmus* című cikkben már akkor félreverte a harangot az egyházpolitikai javaslatok miatt, mikor a parlamentben még csak Zelenyák urból állott a néppárt. Kaas Ivor fanatikus volt már akkor s nem változott azóta sem. Az *Alkotmány* is csak tetteteli az ugynevezett örvendetes meglepetést, mert hiszen Kaas Ivor volt idáig is a legbuzgóbb és kétségtelenül legjobb vezércikkírója. És sohasem hiányzott a néppárti akciók előkészítésénél. Tehát ott volt ő a néppártban idáig is. Most pedig csak annyi történt, a saját vallomása szerint, hogy csatlakozását *nyíltan* is bejelenti. S ennek örül az *Alkotmány*. Jól teszi. De ha megengedi mi is örülünk. Mert ha a főudvarmesteri sajtó valami esodálatos észjárással úgy akarja is ezt az esetet feltüntetni, hogy Kaas Ivort tehát a miniszterelnök kijelen-

nagságához fordult. — Ha valamit hibáznék, csak tesszen nekem írni Csehbe. Majd adok én neki.

— Édes szülém! — mondta újra a lány, de már csendesen, inkább csak magának — s elvette az asszonytól a gyereket.

Délben hazajött az ur. Inkább csak átsuhant a szobán, idegesen pislogva erre-arra, míg elhelyezte a fogason a kabátját s valami íráskat szedett ki a zsebeiből. A miket rögtön olvasni kezdett a maga kisebbik szobájában, tul az ebédlőn, ahol íróasztal is volt, meg nagy szék elötte és sok könyv. Kis szöke ember volt, ritkás füstös bajusszal, ami a szájába lógott s mivelhogy fényes, kopasz volt a feje, sapkát nyomott a tarkójára. Jó nagyot, ami a fülét is eltakarta félig. Az ebédlőben az asztal körül már halálra fáradtan hordozta a gyereket a leány. Ha egy-egy pillanatra megállott, előbb rábámult a gyereket, mintha elesodálkoznék ezen a szemtelenségen s olyan veszettül tört ki belőle a bömbölés, hogy a leány újra nekiindult az utnak és róttá libegve, egy-egy pillanatra megkapaszkodva az asztalba, hogy föl ne forduljon. A kis szöke embertől is megijedt. Ha a gyerek szólni kezdett, az ajtóba állott és türelmetlenül kiabált: — mi les, no mi les? — S szigoruan, méltóságosan ment át néha a szobán az asszony.

És a gyerek egyre nőtt és nőtt. De különösen a szája. Néha irtózatban kapunk tetszett a lány elöft. Fél tőle. Elhuzódott mellőle, mert érezte, hogy vigyáz reá. Utánajárt a gyerek szeme. A kutyája lett ennek a kis állatnak. Almbán felébredt, hogy ha egy pillanatra otthagya az ágyat, amiben feküdt s csak úgy aludt éjjel, ha folyton mozgott alatta a koei. Mellette, diványpárnákon fekve, nyitott szemmel virrasztotta a leány s álmában is a kocsit toltá előre, hátra s nekiesett az ajtónak reggel, amikor föl-

tései nem a néppárti törekvések kilátástalanságáról győzték meg, hanem inkább impulzust adtak neki arra, hogy nyíltan a néppártba lépjen: mi éppen ellenkezőleg azt olvassuk ki a Kaas Ivor leveléből, hogy a miniszterelnök határozott nyilatkozata attól a titkos reménységétől is megfosztotta, mintha Széll Kálmán egy hajszállal is kevésbé volna szabadelvű, mint volt Bánffy Dezső vagy Wekerle Sándor. Kass Ivor nyilván ilyesmit remélt, talán a cikkeivel hasonló hitet iparkodott is ébreszteni az országban, de most már belátta, hogy a szabadelvűségtől való eltántorodást Széll Kálmántól nem remélheti s ezért hagy fel a titkos néppártisággal, ezért lép nyíltan is a néppártba. Mert olyan bolondot igazán csak megvadult fantázia tud elképzelni, hogy Kaas Ivor akkor hagyja abban a titkos néppártiságot, mikor azt hihetné, hogy a miniszterelnök se éppen tízenhárom próbás szabadelvű. Mi az ördögnek várt volna akkor máig? De hát a főudvarmesteri sajtó is örülni akar s akármilyen bolondul, de bele-magyaráz valamit a Kaas Ivor elhatározásába. Minket azonban az egész dologban mégis csak annyi érdekel, hogy most már a titkos néppártiak is tisztában vannak vele, *milyen tántorítatlanul szabadelvű kormányfőval van dolguk*. Ha most erősebben szervezkednek, csak azt bizonyítják, hogy erősebb ellenféllel látják magukat szemközt. S ez olyan bizonyítvány, amelynek a szabadelvű közvélemény csak örülni fog.

A kereskedelmi szaktdűsítők a miniszternél. A kereskedelemügyi miniszter által kiküldött szaktdűsítők ma tisztelegtek Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternél, aki meleg hangú beszéddel bocsátotta őket utra, melynek során az új intézményről és jelentőségéről hosszabban értekezett. A kiküldötték, névszerint: Dr. Békéssy Sándor (München), Bánky József (Berlin), Szógyény György (New York), Bálint Imre (Konstantinápoly) és Mantuano Rezső (Bukarest), együtt tisztelegtek s nevükben Dr. Békéssy Sándor köszönte meg a kitüntelő megbízatást, melynek, mint hangsúlyozta, mindannyian egész tehetőségükkel igyekezni fognak megfelelni. Hegedűs Sándor kereskedelemi miniszter válaszában buzdította kiküldöttjeit, hogy az ország határán kívül igyekezzenek magyar szemmel nézni a gazdasági mozgalmakat s megfigyeléseik hűségével közléseiket hasznára válni a magyar kereske elemnek, iparnak, közlekedésnek és a nemzeti gazdálkodásnak egyáltalán.

Igyektem önöket — így szölt — működésükben nem kötni, de megadtam a keretet, amelybe önöktől függ, hogy minő értékű legyen az a kép, amelyet foglalnak. Az intézmény, melynek megsemmisítői lesznek, új alakítás olyanná, hogy hazánk gazdaságának, mint én elvárom, hasznára legyen. Eppen pozíciójuk uságánál fogva ki lesznek téve annak, hogy esetleg félre értsék önöket, vagy kiesnyeltek működésüket és céljikat. Ez ne roentesse

cihelődött a nappalra. Es a mellén mindig ott érezte a terhet. Még a sóhajítás is nehezére esett s egyszer csak azt látta, hogy szurja a levegő, amit magába szív minden lélegzéssel, mint hogyha tű volna. Az ur néha szomoruan nézett rá. Mérgesen jött ki, ha sirni kezdett a gyereket s aztán csak komor lett s szó nélkül behuzódott a székébe a sok könyv alá.

Ugy látszik, hogy szóvá is tette az asszonynak a lány dolgát viamelyik délben, mert rekedten, hangosan kiabált és az asztalt verte.

— Iszonyu nézni. Az embernek azért legyen gyereke, hogy folyton pusztítson vele. Embert eszik ez a kölyök. Felfalja a lányokat... Ha csak egy csepp lelked van, hát át kell látnod, hogy nem mehet annyi élet tönkre egy miatt.

— Mit csinálj?

— Fogadj valami más lányt. Egy nagyot, aki birja.

— Adj pénzt.

— Adj, adj... Huzd egy kicsit magad össze.

— Áki nem arra való, ne menjen szolgálni.

— Megezi ezt is, megezi... — A szegény kis igazságos szöke ember majd elsírta magát. — Arra nyitott be a leány. Szánalmas, görnyedt beteg figura, karjaiban a nagy vastag pólya, hogy alig bírta átfogni s libegve kezdte cepelni a terhet le és fel, végig a szoba hosszában. — Az ur pillantása végig kísérté az utján és mind komorabb, lágyabb lett s mikor egy pillanatra a lány megállott, hogy kifújja magát, mint a hogy a kaptató tetején egy pillanatra megpihen az igásló, diadalmas éhes ordításba fogott a gyerek.

vissza soha kötelességük teljesítésében s a félreértéseket mindig tapintattal és igaz ügyük szem előtt tartása mellett igyekezzenek elosztani. Isten segítse önöket hazánk érdekében való működésükben.

A miniszter azután kezét szorított kiküldöttjeivel, mire a tisztelgés véget ért.

A bécsi tanácskozások.

Budapest, április 6.

A delegációk tárgyalásait előkészítő közös miniszteri tanácskozás ma egész délután folytatódott. Az eddig hivatalosan is publikált eredmény annyi, hogy a delegációkat május tizenkettedikére hívják egybe Budapestre. A közzé nem tett eredmény, ugy látszik, az, hogy a közös hadügyminiszter máris engedett a követeléseiből. Mindenesre lényeges közeledést jelent a közös kormány és a két állam kormányainak álláspontjai között az a körülmény, hogy az egyik mai félhivatalos kommuniké a fölmerült nézeteltérésekről szóló híreket *alaptalanoknak* mondja. A tanácskozásokat holnap folytatják és valószínűleg be is fejezik.

A mai konferencia előtt a király hosszabb magánkihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt, aki nyilván beható előterjesztést tett a felségnek a magyar kormány álláspontjáról.

A tanácskozásokról szóló félhivatalos bécsi tudósítások így szólnak:

A delegációk egybehívásának időpontja már el van határozva. A delegációk folyó évi május hó 12-ikén tartják Budapestben megnyitó ülésüket.

Széll Kálmán miniszterelnököt ma délután 10 órakor magánkihallgatáson fogadta a király 5 felsége.

Mint hogy még nem bizonyos az, hogy a közös miniszteri értekezlet, amely ma délután 2 és fél órakor folytatódni fogja a külügyminisztériumban a delegációk elő szánt előterjesztéseket, már ma be is fogja-e fejezni tanácskozásait, intézkedés történt arról, hogy a magyar képviselőház pénzügyi bizottságának holnapra kitűzött ülése a jövő hétre halasztassék.

Az a verziót, mintha az ujonelészám felemelésének és az új ágyuanyag beszerzésének költségei a jelenleg tanácskozó közös miniszteri értekezletnek vitás pontjai közé tartoznának, beavatott körökben tévesnek tartják. Ezeket a költségeket az ideai költségvetés keretében nem is kéri. (Bud. Tud.)

Ugyancsak a *Budapesti Tudósító* esti jelentése így szölt:

A közös költségvetési előirányzat megállapításával foglalkozó közös miniszteri értekezlet délután 2¹/₂—6 óráig tartott. A tanácskozásokat holnap délelőtt 11 órakor folytatják és valószínűleg be is fejezik.

A Magyar Távirati Iroda jelentése pedig a következő: A külügyminiszter elnöklote alatt ma délután tartott közös miniszteri értekezleten, amely három óra hosszat tartott, folytatták a delegációk elő terjesztendő javaslatok tárgyalását. Mint hogy a közös költségvetés egyes tételei beható tanácskozást tesznek szükségessé, a közöszgyi javaslatok tárgyalását csak a holnap délelőtt 11 órára kitűzött közös miniszteri értekezleten fogják befejezni. Illetékes helyen a leghatározottabban kijelentik, hogy az állítólag fölmerült elvi nézeteltérések híre teljesen alaptalan. A terjedelmes javaslatok rendkívül beható megvitatása szükségessé tette, hogy a miniszteri értekezlet harmadszor is összejöjön. Az az állítás, hogy valami messzemenő differenciák kiegyenlítése végett tartanak újabb értekezletet, teljesen alaptalan.

Bécs, április 6.

A mai tanácskozások a közös miniszteri értekezleten kevesebb szenvedélylyel folytak mint tegnap. Nagyon valószínű, hogy valamennyi résztvevő faktor közt kompromisszum fog létrejönni és pedig abban az értelemben, hogy a hadügyi kormánynak nagyobb összeget szavaznak meg, mint eleinte akartak. De annyi bizonyos, hogy a budgetnek jelentékenyen nagyobb összeggel való megterhelése ki van zárva. A tanácskozást holnap folytatják. Nem hiszik, hogy a koronatanács megtartása szükségessé válik és a magyar miniszterek alkalmasint már holnap délután visszatarthatnak Budapestre. (N. W. T.)

Bécs, április 6.

Gróf Goluchowski külügyminiszter ma délelőn egy óráig tartó kihallgatáson volt a királynál.

KÜLFÖLD.

Az ötfrankos merénylet.

Budapest, április 6.

A brüsszeli merénylet vallott és vallomása, amely tettének indító okát kideríti, megdöbbentőbb, mint maga a gonosztett, amely — szerencsére — nem sikerült. A fiatal suhanc, mikor a vizsgálóbíró előtt édesatyja unszolta, hogy nevezze meg azokat, akik őt erre a büntetett esábitották, naivul megvallotta, hogy csakis a gyerekes hetykeség készítette arra, hogy ráljöjjen az angol trón örökösére. Ötfrankos fogadást ajánlott neki arra, hogy rá mer-e lőni az átutazandó walesi hercegre. S ő, mivel kicsinylően kétségbe voltonták a bátorságát, ráállott s meg is tette azt, amire fogadkozott. Büntérsai vagyis inkább felbujtói pedig elmentek vele a pályaudvarra, hogy szemtanúi legyenek annak, vajjon csakugyan megnyeri-e a fogadást, mintha csak egy árok átugrásáról vagy súly emeléséről vagy egyéb ilyen haszontalanságról lett volna szó. És egy leendő államfő élete attól függött, vajjon a gyakorlatlan fogadó, aki pusztán henegegéből fogott ellene gyilkos fegyvert, véletlenül rá fog-e hibázni.

Ezt a hajmeresztően cinikus históriát beszélék el alábbi távirataink.

Brüsszel, április 6.

A walesi herceg ellen elkövetett merénylet ügyében tegnap nagy lépéssel haladt előre a vizsgálat. Sipido a másfél óra hosszágú tartó vizsgálat folyamán ismételte előbbi vallomását, jóllehet azonnal szembe tűnt több állításának képtelensége és lehetetlensége. A vizsgálóbíró, látva, hogy semmire sem tud menni a fiával, elhívatta atyját, aki azonnal el is jött s már most apa és fia között rendkívül izgalmas jelenet folyt le. Mindkettőjüket sírógörcs fogta el s alig tudtak szóhoz jutni. Az apa keserű szemrehányást tett a fiának. Elmondta neki, hogy lelkiismeretét gaztettel terhelte meg s meggyalázta a család becsületét. Leírta neki anyjának és testvéreinek kétségbeesését, aztán így folytatta:

— Ne maradj annál az ostoba állításodnál, hogy a gyilkosság terve a te agyadból került ki. Nevezd meg büntérsaidat, akik rábeszéltek a merénylet elkövetésére. Összetett kézzel kérlek kétségbeesett anyád nevében, mindnyájunk nevében, szeplőtlen becsületünk nevében.

A fiu erre jól kisírta magát, azután így szólott:

— Elmondom az egész dolgot úgy, a hogyan történt. A mult hétfőn három barátommal a népházban voltam. Arról beszélünk, hogy a walesi herceg a legközelebbi napokban Brüsszelbe érkezik s én azt jegyeztem meg, hogy a herceg megérdemelné, hogy megöljék.

Erre a jelenlevők egyike így szólt hozzám: — Roppant bátran beszélj, de meg vagyok győződve, hogy a tétlől visszarettenél.

— Nagyon tévedsz — feleltem én — nagyon rosszul ismersz, ha azt hiszed, hogy még a legnagyobb dologtól is megijedek.

Barátom erre így szólott: — Fogadjunk öt frankba, hogy nincs benned annyi bátorság, hogy ráljójj a walesi hercegre.

Én elfogadtam a kihívást és a fogadást s ezt feleltem: — Áll a fogadás. Megölöm a herceget!

Barátom még ugyanazon a napon három frankért eladta nekem revolverét. Ettől a pillanattól fogva el voltam határozva, hogy beváltom az ígéretemet, nehogy barátaim gyávának nevezzenek.

A vizsgálóbíró e vallomás után elfogató parancsot adott ki Sipido barátja ellen, aki nem akart megnevezni, de akinek nevét megtalálták jegyzőkönyvében. A rendőrök csakhamar megtalálták és letartóztatták ezt az embert, egy Meert nevű huszonkét éves cipészegédet.

Meert elismerte, hogy Sipido vallomása sző szerint igaz s csak annyiban tér el a valóságtól, hogy Sipido maga mondta, hogy fogad öt frankba, hogy megöli a walesi herceget. Meert elfogadta a fogadást, mert azt hitte, hogy az egész csak tréfa. A rendőrség most azt a másik két embert keresi, aki szintén hallotta ezt a beszélgetést. A vizsgáló-

lat megállapította, hogy még mások is tudtak a merényletről, mert Sipidót szerda óta, amikor a szülői házat elhagyta, folytonosan néhány barátja társaságában látták, akik őt azóta nem hagyták el s a merényletnek is tanúi voltak.

Brüsszel, április 6.

Az Agence Havas a következő részleteket közli Meert cipész elfogatásáról és a vizsgálat egyes fázisairól: Meert még tegnap a népsarnokban részt vett Hauptmann Takácsok című darabjának a próbáján, amelyben egy szerepet kellett volna eljátszania. Meerten kívül állítólag még bizonyos P., akit még nem fogtak el, vett részt a merénylet megbeszélésében. Eredetileg arról volt szó, hogy a három közül sorsolás útján válasszszanak, de P.-nek, akivel Sipidó fogadott, az utolsó pillanatig az volt a benyomása, hogy csak tréfa az egész. A legnagyobb mértékben meg volt lepve tehát, amidőn a gyilkossági kísérletről értesült. A 20 éves Meert buzgó olvasója volt az anarkista lapoknak, így a Libertének, a Père Peinardnak és a La Bataille című lapnak. Meert atyja állítólag részt vett a kommun felkelésében és úgy tudja, hogy korábban elmebetegség miatt orvosi kezelést alott. Lakásának egyik padlásszobájában fegyvergyűjteménye volt és a fia valószínűleg onnan vette el a revolvert.

Brüsszel, április 6.

Sipido merénylet szembesítették tegnap este Meert cipészegédnyel és Sipidó kihallgatását a vizsgálóbíró ma délelőtt folytatta. A rendőrtiszt, aki őt a pályaudvaron elfogta, azt mondta, hogy a gyilkossági kísérlet alatt a pályaudvaron semmi rendkívülit sem észlelt. Crocius állomásfőnök eladta, hogy az óvintézkedéseket megtették. Abban a pillanatban, mikor Sipido a szalonkocsij felhagyására lépett, ő rávetette magát, balkezeivel átkaította Sipido nyakát, miközben jobbkezeivel erősen tartotta Sipido jobb kezét, minnek következtében a második töltést nem lehetett ki. Sipido, mikor elővezették, nagyon sírt.

Brüsszel, április 6.

Miután mult éjjel a munkások mairejét letartóztatták, ma délelőtt sikerült a merénylet harmadik értelmi szerzőjét, Jean Deckert, egy 17 éves munkást is elfogni. Őt tartják a főcinkosnak. Ő volt az, aki Sipidó szüleire hamis levelet írt és ezzel a fiatal Sipidonak szabad delutánt szerzett. Még egy negyedik suhancot is letartóztattak.

Brüsszel, április 6.

Jogászköriökben úgy hiszik, hogy Sipidót, dacára annak, hogy 16-ik életévét még nem töltötte be, 5–10 évig terjedhető fogszállal sújthatják. A vizsgálat már igen előrehaladt stádiumban van s a vizsgálóbíró szerint jól előkészített összeesküvése enged következtetni. A rendőrség erősen keresi a büntérsákat. A rendőrség titkos alkalmazottai nagy számban voltak jelen a pályaudvaron, hogy esetleges tüntetéseknek elejét vegyék, de merényletre senki sem gondolt.

Brüsszel, április 6.

Most már a gyilkosság-komplot valamennyi részét ismeri a hatóság. A rendőrség házkutatást tartott a szocialista egyesületben, melynek Sipido tagja volt. Számos papirt elkobzott. Az egyesület anarkista törekvéseket is támogat.

Folkert szocialistát a vizsgálóbíró megidézte. Folkert a kedden tartott békemeetingen az angol királynőt és walesi herceget személyesen tette felelőssé a Transvaalban ontott vérért.

Bécs, április 6.

Az angol nagykövetségén ma megjelent György Vilmos braunschweigi herceg, Krieghammer hadügyminiszter, Szell miniszterelnök, Hartel és Call osztrák miniszterek és más főméltóságok, hogy gratuláljanak a walesi herceg szerencsés meneküléséhez.

Frankfurt, március 6.

A walesi herceg ellen intézett merénylet következtében Lipót belga király már ma reggel visszautazott Wiesbadenből Brüsszelbe. Hogy gyógykezelését folytatja-e, az még bizonytalan. Wiesbaden, Koppenhága és London közt tegnap egész nap élénk táviratváltás folyt.

Belgrád, április 6.

Sándor és Milán királyok táviratilag fejezték ki szerencsekívánataikat, a walesi herceg szerencsés megmenekülése alkalmából. Györgyevics miniszterelnök a kormány nevében azonnal átadta szerencsekívánatait a belgrádi angol követnek, amint híre jött a merényletnek.

Pétervári, április 6.

Az egész sajtó nagy felháborodással nyilatkozik a walesi herceg ellen intézett merényletről. A lapok, a merényletről írva, nemcsak a jövődéli angol király iránt fejezik ki rokonszenvüket, hanem a humánus ember iránt is, aki egész Európában, de különösen Oroszországban köztiszteletben áll.

A háború.

Budapest, április 6.

Váratlan gyorsasággal fordult a háború kockája. Szó sincs már arról, hogy Roberts tábornagy vagy Kitchener Pretoriát, vagy akár csak a határát is fenyegetné Transvaalnak. Ellenkezőleg ők vannak fenyegetve Bloemfonteinben. A boer hadak egyre szaporodnak az elfoglalt oranjei főváros környékén, egyre merészebben és támadóbban lépnek föl s ma már londoni táviratok is megvallják, hogy Bloemfontein helyzete aggasztó. Jelentik ugyan, hogy Clement tábornok hater ezer emberrel Bloemfonteinhez érkezett s ez tetemes erősítést nyújt a főhadiszállásnak, de az angolok legnagyobb fegyverközlésénél, a lovak hiányán ez nem segít semmit. Mindinkább kiderül, hogy a thabanehui veszedelem épp olyan katasztrófa volt az angolokra, mint Cronje csapatának elfogása a boerokra nézve. Csak hogy emezek már összeszedték magukat, visszanyerték régi harei kedvüket és az oranjei burgherek egyre nagyobb számban csatlakoznak újra hadviselő testvéreikhez. De ha az a depresszió, amely Londonban máris uralkodik, erőfőzött volna az angol hadseregen: nagyon kérdéses, hogy mikor fogják magukat az angolok újra összeszedni, főképp ha a boerok egy-két összeütközésben újra sikereket fognak aratni, ami nagyon is valószínű.

Mai tudósításaink a következők:

(Ujabb angol kudarc.)

London, április 6.

Roberts tábornagy újabb angol kudarcáról táviratoz. A távirat így szól:

Attól tartok, hogy újabb szerencsétlenség történt, amely abból áll, hogy Redersburg mellett a betaniai vasutállomástól keletre öt század gyalogságot fogtak el. Néhány mérföldnyire az említett helytől a boerok tulhatalommal megtámadták az angolokat. Az ellenségnek 4 vagy 5 ágyúja volt. Gyalogságunk kedden déltől szerdán estéig tartotta magát, de úgy látszik, hogy végre letette a fegyvert, mert azt jelentik, hogy a tüzelést akkor megszüntették. Közvetlenül azután, hogy ezt a hírt megkaptam, a mi kedden történt, meghagytam Gattacre tábornoknak, hogy Springfonteinből induljon el Redersburg felé, míg magam egy skót ezredet küldtem Betania felé. Gattacre tegnap, csütörtökön délelőtt fél 11-kor Redersburgba érkezett, a nélkül azonban, hogy ott katonáinknak nyomát találta volna. Kétségtelenül valamennyiüket elfogták.

London, április 6.

A Kornspruit mellett történt támadásról szóló hivatalos veszteség-kimutató 3 halottat, 80 sebesültet, kik közül tegnap óta ötven meghaltak és 357 eltűntet sorol fel.

(A győztes Methuen.)

London, április 6.

Roberts tábornok a hadügyminiszterhez a következő táviratozta:

Éppen most kaptam Methuen tábornoktól Botóból a következő táviratot: Ma körülvettem Villebois ezredet. Boer szakaszából egyetlenegy ember se menekült. Villebois és 7 boer elesett, 8 megsebesült és 54 foglyul esett. A csata négy óra hosszat tartott.

Páris, április 6.

Villebois halálának híre általános részvétet kelt. Villebois néhány hónappal ezelőtt, Leyds felhívására lépett a boer hadseregbe és ott ugy-

„VASUT” Ausztria-Magyarország legelterjedtebb szaklapjának mai száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Felfelé szerkesztő és lapfőnök **Keleti Lajos** m. á. v. igazgatói hivatalnok. — Előfizetési ár negyedévre 2 frt. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. Kerepesi-ut. 84.

szólván a jobb keze volt Joubert tábornoknak. Halála Joubert elhunytá után nagy veszteség a boerokra.

(A fenyegetett Bloemfontein.)

London, április 5.

Az összes körök rendkívül aggodnak Bloemfontein sorsa miatt s feszült kíváncsisággal várják a legközelebbi eseményekről szóló híreket. A katonai szakkörök véleménye szerint nem lehetetlen, hogy Roberts előbb-utóbb kénytelen lesz Bloemfonteint kiüríteni.

London, április 6.

A londoni sajtó hangulata meglehetősen pesszimistikus. A Standard ezt írja: Lord Roberts akkora hadsereggel van Oranje szívében, mely számára nézve feülmulja a két köztársaság egész férflakosságát, de úgy látszik, még éppenséggel nem áll szülőrdán az Oranje és Modder folyók közt levő területen, különben megmagyarázhatatlan lenne az, mi módon gyülekezhetnének össze délen a boer kommandók és az erős ellenséges tömegek a főváros körül. A háboru végét még egyáltalán nem lehet tudni.

London, április 6.

A Bloemfonteinből érkező hírek kedvezőtelnek az angolokra nézve. Néhány boer csapat már Bloemfonteintól áttört az angol vonalon és a dél felé való összekötő vasutat állépte. Lord Roberts lovai elnyomórtak és új lovasság hiányzik.

London, április 6.

A Timesnak jelenti Bloemfonteinből 4-iki kelettel: Tegnap meglehetősen erős ellenséges csapat bukkant föl három ágyúval a Bushmanskop irányában, amelyet még egy század lovasított queenslandi gyalogságból álló figyelő őrség tartott megszállva. Kisebb boer csapatok csetepatéba keveredtek az angol előőrssel, ma reggel azonban kiderült, hogy a boerok nagyobb ívben meg akarják kerülni a jobboldalról Bloemfonteint. Ma reggel a Bushmanskopon délről ágyuzást hallottak.

London, április 5.

Szerdán a Bushmanskop környékén, ahol több angol csapat táborozik, kisebb csatározások voltak.

Clement tábornok néhány mérföldnyire Bloemfonteintól várja a boerok támadását. Mindezekig azonban a boerok még nem mentek át újabb offenzívába.

Bloemfontein helyzete még egyre aggasztó. A legközelebbi napokban döntő csata várható.

London, április 6.

A Daily Mail jelenti Bloemfonteinből 4-iki kelettel: Clement tábornok haterz főnyi hadosztálya ma reggel tizenöt napi menetelés után Bloemfonteinbe érkezett s ideiglenesen a várostól északra öt mérföldnyire üttört tábornok.

(Mafeking ostroma.)

London, április 6.

A Daily Newsnak jelenti Mafekingből 30-iki kelettel: A várost ostromló boerok számát itt még kétezerre becsülik. Ma a boerok erősen ágyuzták a várost. A városban azt hiszik, hogy egy fölmentő sereg közel van.

London, április 6.

A Daily Newsnak jelenti Pretóriából másod-iki kelettel: Flumer ezredes Mafekingtől hat mérföldnyire előrenyomul. A boerok visszavonulásra kényszerítették az angolokat, akiknek ezuttal husz halottjuk és tizenkilenc sebesültjük volt. A boerok vesztesége egy halott és két sebesült volt. Baden-Powell ezredes ugyanakkor kirohanást intézett a városból, de a boerok visszaverték az angolokat.

Köln, április 6.

A Kölnische Zeitung a haretérről érkező tartalmatlan hírekhez megjegyzi, hogy az angol sajtókritika két felfogás közt ingadozik. Az egyik szerint Roberts tábornok szándékosan taktikai okokból tétlen, a másik szerint tétlenségre van kárkozta vá lóhiány miatt. Tétlenségének valódi oka azonban valószínűleg az a kínos helyzet, melyben jelenleg leledzik. A boeroknak a bloemfonteini vízművekre intézett szerencsés támadása nagy hadi előnyt biztosított számukra. Roberts részéről nagy hiba volt, hogy nem tett jobb előkészületeket. A közelgő tél a vízhiányt még éreztetőbbé fogja tenni.

(Elsülyedt angol hajó.)

London, április 6.

A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból a mai kelettel: Az Union Castle hajótársaság tulajdonában levő „Mexican” nevű gőzhajó, amely e hó 4-én indult el Fokvárosból, két napnyi távolságra Fokvárostól egy szállítóhajóval összeütközött és elsülyedt.

London, április 6.

A Lloyd-társulathoz érkezett távirat szerint a „Mexican” gőzös elsülyedése Fokvárostól 80 mérföldnyire történt. Az összes embereket, valamint a postaküldemények legnagyobb részét megmentették.

(Vegyes hírek.)

London, április 6.

A Daily Newsnak jelenti Lourenco-Marquezból 4-iki kelettel, hogy Stejn elnököt Oranje szabadállam főparancsnokává nevezték ki.

Pretória, április 6.

Az oranjei volksraad az elnök beszéde után bizonytalan ideig elnapolta ülését. Valamennyi kommandóból nyugalmat jelentettek.

Carnarvon, április 6.

Az angolok ismét megszállták Upingtont. A helység környéke egészen nyugodt.

(A foglyok kicserélése.)

London, április 6.

Az alsóházban Wyndham hadügyi államtitkár kijelenti, hogy az összes trászvaali és Oranje szabadállambeli foglyok száma március 28-án 5000 emberre ruggott. Az összes angol foglyok száma nincs pontosan megállapítva; az elűntek és elfogottak száma március 31-én 3466 ember volt. Nem tartják elérkezettnek az idejét annak, hogy a foglyok kicserélésének a kérdését szabályozzák.

HIREK.

Öt frank.

Öt frank, a mi pénzünk szerint két közönséges forint. Lehet rajta venni sok apró csecebecsét, egy egész skatulya ólomkatonát, lovasit is, gyalogost is, még kicsi pléh-ágyut is adnak hozzá, amivel szépen lehet játszani angolost, meg boerost. Két forintért lehet venni egy egészen ügyesen összeszerkesztett képes világtörténetet is, amelyben finom operett-királyok nagyon büszkén halgatják meg a főudvarmesterek jelentését, miközben mindig nagy és nehéz korona van a fejükön. Mindig koronásan ülnek ezek a királyok...

Tegyük fel, hogy önök megvették a képes világtörténetet s éppen a francia forradalomról olvasnak véres történetet. A királyt viszik a nyaktól alá s Lajos király nyugodtan, méltóságteljesen hajtja le királyi nyakát. A vére magasra szökken s a haragos nép ordít az utcákon. Abból a vérből sarjadzik ki a népszabadság virága. A két forintos világtörténetben azután, hogy a meséje megvan a dolognak, tizenhárom oldalon keresztül a francia forradalom nagy okairól diszsertál az író. Önök pedig két forint vagy öt frank árán nagyon okosak lesznek s megtanulják, hogy évtizedekig forrott a föld mélyében valami titkos, gomolygó erő, amely egyszerre csak kitört onnan s népharaggá lett.

Tegyük fel azt is, hogy önök a kis Józsinak vagy Pistának két forintot egy egész skatulya ólomkatonát vettek, amelyekkel pompásan lehet boerost és angolost játszani. A kis ágyukat Pista most vontatja fel a Spionskoppra. Elül megy a boer király, lovon s lógótt visz a kezében. Nagy vitéz, erős katona ez a boer király, bizonyosan megveri az ellenséget. Aztán megkezdődik a csata. Pista játsza az angolokat s hirtelen eszébe jut, hogy ő megváltoztatja a hadi szerencsét. Nagyot legyint a tenyerével a boer király felé, a tenyere szelétől földül a hatalmas király s kiesik a lógótt a kezéből.

Már most, ha önök, akik az öt frankos világhistóriától még nem fogultak el tökéletesen, földhöz vágják az egész francia forradalom okmányozó történetét s azt mondják, hogy Pista csinálta az egész történelmet. A gyerek szeszélye, amelyet az ötfrankos ólomkatonák támasztottak. És önök azt mondják: — A Pista csinálta!

Mindez pedig azért nevezetes most, mert igen nagy királyok, hatalmas császárok és szörnyű nagy urak üdvözöltek a walesi herceget, aki szerencsésen megmenekült a

Sipido nevű gyerek revolvergolyójától. Komoly parlamentek már hajba is kaptak azon, hogy miféle politikai motívumok indították Sipidot erre a cselekedetre. Komoly államférfiak, akik öt frankos világhistóriából tulon-tul megokosodtak, megint a föld gomrában gomolygó erőkre gondoltak, melyek most kitörték és népharaggá változtak.

Azonközben pedig három fiatal gyerek ólomkatonákkal játszott a Maison du Peupleben. Az egyiknek nem tetszett az angol király s azt gondolta, hogy megváltoztatja a hadi szerencsét. Nagyot legyintett a tenyerével s a tenyere szelétől majd hogy föl nem dült az angol király.

— Fogadjunk öt frankba — mondta — hogy feldöntöm.

— No fogadjunk, hogy nem döntöd. S fogadtak öt frankba, ami a mi pénzünk szerint két közönséges forint.

Most is Sipido Pista csinálta a történelmet.

G—.

Budapest, április 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfüze és nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter, mint értesülünk, már annyira felépült, hogy vasárnap, e hó 8-án elhagyhatja Meránt. A miniszter közvetlenül busvét után a fővárosba érkezik és akkor újra átveszi taracjának vezetését. — Dr. Kresz Géza kir. tanácsos több heti dél-franciaországi tartózkodás után visszaérkezett a fővárosba s átvette a Mentő-Egyesület vezetését. — Ráth György főrendiházi tag, a párisi kiállítás magyar osztálya XII—XV. csoportjainak elnöke hivatalos ügyben Parisba utazott.

— A király Budapesten. Bécsi tudósítónk telefonon jelenti, hogy a király április vége felé Budapestre érkezik és a delegációk egész tartalma alatt fővárosunkban marad. Ő felsége ezuttal is személyesen fogja megnyitni a delegációt és itt időzése alatt több udvari ebéd lesz a delegátusok tisztelőtérére.

— Mátyás király emléke a budai várban. Mátyás királynak, a budai királyi palota alapítójának, a király ő felsége emléket állított az új királyi palotájában. Ez az emlék, amelyet Strobl Alajos tanár most mintáz, voltaképpen szökőkút lesz és egyuttal Mátyás király történelmi hírességű vadászatainak megörökítése. A vadászruhákat viselő király az erdőből bukkán elő és egy forrás partján leszurja a vadkánt. Előtte áll csatlósa, aki kürtöt fuj, továbbá hatalmas kutyával a falanyag. A csoportot érdekesen egészíti ki Szép Ilonka alakja, továbbá Galottó történetéről szobra. A tudós egyik kezében vadász-sólymot tart, míg másik kezével könyvbé jegyzi a nagy király böcs mondásait. Az összes alakok korhű jelmezeket viselnek. Valamennyit bronzból készítek, míg a vízmedence kőből, a háttér pedig mozaikból lesz. Az érdekes szobormű a budai királyi várpalota udvarába jön és a Szent Zsigmond-kápolna fogja alkotni háttérét.

— Husvét a Nemzeti Muzzeumban. A Nemzeti Muzzeumban idővələőleg minden nagy ünnep alkalmával az első ünnepen az összes terek zárva maradnak. Epp úgy lesz most husvét ünnepén is, amikor vasárnap a muzeum zárva lesz, második ünnepnap azonban, mint rendesen, a természetrajzi tár áll a közönség rendelkezésére.

— Új egyetemi rendkívüli tanár. A király dr. Hirschler Agost egyetemi magántanárnak az „egyetemi rendkívüli tanár” címet adományozta. Hirschler évenként az Korányi tanár asszisztense volt s európai híri mestere oldalán szerelte azt a kiváló szakképzettséget, amely érdemessé tette a király kitüntető elismerésére.

— Az isaszeghi osata emléke. Az isaszeghi dicőseges csata emlékét ez évben is lényesen őríti meg az Isaszeghi Olvasókör. Az elesett hős honvédekért gyászmisét mondanak s vasárnap, 8-ikán delután négy óraker emlékkünnepélyt rendeznek a honvéd-sírkánál.

— Lueger a királynál. Bécsből jelenti nekünk telefonon: Nagy meglepetésben részesítette ma este Lueger a bécsi községtanácsot. Két helyettesével diszruhában jelent meg a városházán és a községtanácsosokkal letette azt a fogadalmat, melyet az új státutum előír számukra. Ennek megtörténte után jelentést tett a királynál volt audienciájáról, melyen megköszönte az uralkodónak, hogy az új bécsi választási reformot szentesítette. Beszédét annak a kife-

lentésével végezte, hogy az audiencián azt a benyomást nyerte, hogy az uralkodó határtalan kegyellyel viseltetik irántuk. Hívei persze ujjongva fogadták ezt a kijelentést.

— **A hetven éves király.** Ez évi augusztus 18-án ünnepli királyunk hetvenedik születésnapját. A bécsiak e nevezetes alkalmat nagy hódoló felvonulással akarják megünnepelni. Az eddigi tervek szerint a felvonulás az ő felsége születésnapjának előestéjén, augusztus 17-ikén lesz és részt fognak benne venni az összes bécsi egyesületek. A felvonulás előmunkálatait egy ezres bizottság intézi, amely már is szorgalmasan ülésezik. A díszmenetben résztvevő férfiak fekete ruhában és fehér nyakkendővel tartoznak megjelenni a gyülekezés helyén, míg a nők öltözékei világosak lesznek. Azokat az utcákat, amelyeken a menet áthalad, gazdagon feldíszítik lobogókkal.

— **Brandes György elutazása.** Brandes György, a nagyvenő dán esztétikus, holnap szombaton elhagyja fővárosunkat és betegsége miatt egyenesen Koppenhágába utazik. Kötő vendégünk ki szeretet volna rándolni a magyar Alföldre és a földművelésügyi miniszter egy miniszteri tanácsost ki is küldött már, hogy a nagy író oda elkísérje, de ez a látogatás is elmarad. A Lipótvárosi Kaszinó szíves vendéglátásáért Brandes közönséges iratot intéz Falk Miksához, az egyet elnökéhez.

— **Ami késsik, — mulik.** Így variálhatja a közmondást mátlól fogva Budapest székesfőváros hatósága. Addig késsik, amíg egy szép adomány — elmúlt. A dolog története a következő: A *Nemzeti Lovarda* egyesület 1897-ben engedélyt kért, hogy a lovarda épülete megett levő nagy területmel telkének két szélső részén egy-egy háromemeletes bérházat építtessen. Ugyanekkor az építési engedelem vizonzásul a telek középső részét köztérnek ajánlotta fel az egyesület, olyanformán, hogy azon díszes parkot akart berendezni s kötelezte magát, hogy a főváros javára a telekkönyvben bejegyezteti és a közönségnek megnyitja. A főváros azonban addig gyártotta az ügyben az aktákat, míg fordultak az idők s az egyesület nevében elnöke gróf Károlyi István ma újabb beadványt intézett a tanácshoz. Ebben az egyesület előbbi ajánlatát visszavonja, s kijelenti, hogy mivel a főváros hosszú évek során át vonakodott kérelmét érdemlegesen elintézni és azóta a pénzügyi helyzet annyira rosszra fordult, hogy az egyesület ma már nincs abban a kedvező helyzetben, hogy annak idején tett ajánlatát fenntarthassa, ennél fogva az építés tervéről lemond és az építési engedelem a fejében befizetett 1534 forintot kéri visszaautalványozni. — Most már csak az a kérdés, hogy van-e joga a fővárosnak tisztán lustaságból és kötelességeinek lassu teljesítéséből kifolyólag így elkönyvetélni egy jelentékeny adományt? Hogy szabad-e csupa nembánomságból így eljárni a parkokat ebben a közterekben a nélkül is oly szegény városban?

— **Kossuth, Andrássy, Frankl** ... Ez a három név a párisi kiállítás révén kerül így egymás mellé. Lukács Béla kormánybiztos megkérte ugyan a párisi magyar egyesület elnökségét, hogy Kossuth Lajos és gróf Andrássy Gyula arcképeit, amelyeket *Munkácsy Mihály* festett, engedjék át a kiállítás magyar csoportja részére. Az egyesület eleget tett ennek a kérésnek, de felhívta a kormánybiztos figyelmét Frankl Leo, a volt francia kommun miniszterének képeire is, aki tudvalegőleg magyar származású volt. A kormánybiztos az egyesület vezetőinek megígérte, hogy ezt a képet is kiállítja.

— **Ösztöndíjak a tudomány egyetemen.** A tudomány egyetem jog- és államtudományi kara pályázatot hirdet a *Mária Terézia*-alából öt darab, egyenként 210 korona értékű ösztöndíjra. Pályázhatnak olyan vagyonatlan, római katolikus vallású, jeles szorgalmú és jó magaviseletű szigorló joghallgatók, akik egész tanulmányukat a budapesti tudomány egyetemen végezték és azt leckeönyvvel, esetleg szigorlati bizonyítvánnyal igazolni tudják. — Két darab 400 koronás *szorgalmi díjra* is kiírták a pályázatot. A szorgalmi-díjra valiaakülömbőség nélkül pályázhatnak olyan joghallgatók, akik tanulmányaikat jelesen végzik és jó magaviselettel tanusultak. A kellőleg felszerelt kérvényeket április 20-ig kell beadni a jog- és államtudományi kar dékánjánál.

— **Radó Kálmán emléke.** Szombathelyről táviratozzák: Néhai Radó Kálmán emlékezetének szentelte a vasvármegyei nemzeti kaszinó mai ünnepi közgyűlését, melyen a vármegye előkelősége tömegesen jelent meg. A közgyűlésen *Reiszig Ede* főispán elnökölt és ő tartotta Radó fölött az emlékebeszédet. A közgyűlés elhatározta, hogy volt elnöke emlékére az elnöki széket kegyeletből egy éven át nem tüli be.

— **A kivándorlók.** *Hamburgból* táviratozzák, hogy ma egy szomszéd állomáson négy galíciai kivándorlót letartóztattak, mert egy ötödik társukat, akivel a vasuti kupében összeveszttek, megverték és kidobták az ablakon. A szerencsétlen ember esteben halálosan megsebesült.

— **Botha tábornok.** Miért kutatnók, hogyan került bele az újságokba, elég az hozzá, hogy megírta valamennyi lap, hogy *Botha Lajos*, a boer csapatok új vezére Beszterce-Naszódban látta meg először a napvilágot és az osztrák-magyar hadseregben szolgált, mielőtt Krüger kis népéhez került. Amióta Publius Ovidius Nasoról kisüthették, hogy Pannoniából indult dicsőséges pályájára és Dürer Albertől bebizonyítanunk sikerült, hogy valamelyik nagyapja az alföldi rónáról szakadt el a germán földre, nem egy történelmi nagyságra fogtuk rá a magyar származást. A nemzeti hűség naiv tultergése ez már mi nálunk, olyan gyöngékn, amit legalább magunk szívesen megboesátunk magunknak. Hiszen a nagy német nemzet se különb, amikor a maga dicsőségének növelésére elszakítja fölünk *Munkácsy Mihályt, Liszt Ferencet* és a földhöz hatalmának megtörésében még olyan szerepet se tulajdonít nekünk, mint Nikita országának a török-orosz háborúban volt. De visszatérve *Botha Lajos* tábornokra, hiteles helyről jelentik, hogy Joubert utóda régi nati családból származik, amely néhány éve Oranjoba költözött. Joubert tábornok özvegye is Botha leány. *Botha* farmja Vrijeheidtől északkeletre van, hatvan angol mért földnyire a Pongola folyó magaslatai közt, Transvaal és a százi föld határán. Botha kitűnő nevelésben részesült. Farmja vetekedik a legjobb angol farmokkal. A házat széles fasorok környezik, melyeket a tábornok maga ültetett. A ház belseje jómódu polgárra vall. Stilszerű butorzat, könyvtár, több modern kép, jó zongora és harmonium van benne. Jól gondozott kert sem hiányzik. Botha a háború eddigi folyamán sűrűn megmutatta hadvezéri talentumát. Mikor Joubert tábornok december elején megbetegedett, januárjig Botha helyettesítette és vezette a boer erődítési vonal védelmét, így ő volt a főparancsnok december 15-én, mikor Colensonal Bullert annyira megverték. Nagy érdeme volt az angolok későbbi három támadásának visszaverésében is, mert Joubert mindig őt küldte a fenyegetett pontokra. Botha tábornok a negyvenes évek közepén van teljes férfierejében. Rajta mult-e az, hogy a boerok nem használták ki azt a háromszor kínáló alkalmat, hogy Buller tábornok haderejét megsemmisítsék, vagy legalább szétverjék, nem tudni. Valószínű, hogy más és akkor még hatalmasabb befolyás fogadtatta el az óvatosságmódot. Az, hogy Botha fővezérsége óta a boerok hathatós offenzívába mentek át, arra vall, hogy Botha nem volt föltétlen támogatója a védelmi harcra való szorítkozásnak, melyet utólag oly drágán fizettek meg.

— **A sajtó békeszövetsége.** A magyar sajtó békeszövetségének választmánya *Bolgár Ferenc* országgyűlési képviselő elnökölte alatt a *Budapesti Újságírók Egyesületében* ma tartotta meg első ülését, amelyen *Rákosi Jenő* referált a szövetség céljáról és a legközelebbi tennivalókról. A választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy a gróf *Apponyi Albert* által nagyjában már kidolgozott alapszabálytervezetet véglegesen kidolgozza és kieszközölje a magyar belügyminiszterrel a szövetség megalakulására vonatkozó engedélyt. Mihelyt ez meglesz, a szövetség az interparlamentáris kongresszus magyar bizottságánál mint konstituált szövetséget bejelenté magát s a bizottság ezt közli a Brüsszelben székelő központi igazgatósággal, amely fel fogja hívni az interparlamentáris kongresszus többi csoportjait, hogy a magyar békeszövetség mintájára alakítsák meg országuként a sajtó békeszövetségét. A gyűlésen a választmány elhatározta azt is, hogy legközelebb kiegészíti magát.

— **Dreyfus Párisban.** Nacionalista körökben azt a hírt korpoltálták, hogy Dreyfus a kiállítás megtekintésére jüniában Párisba jön. Egy újságíró a minap *Mathieu Dreyfus* t kérdezte meg, mi igaz e híresztelésből, mire az kijelentette, hogy öccsének eszéágában sines Párisba menni, se most, se később.

— **A plevnai hős nagyváradi komasága.** Az orosz-török háború idején Magyarországon indenütt ünnepelték *Ozmán* basát, akinek a halálhíre most olyan nagy részvétet kellett nálunk is. *Nagyváradon* egy kávé, *Waldmann Lajos* Ozmán névre keresztelte a fiát és táviratban kérte meg Plevna dicső védőjét, hogy vállalja el fiának a komaságát. Ozmán basa, a háború tüzeiben nem késett táviratban felelni a lelkesedő apának, hogy a komaságot elvállalja. Távirata, amelyet a Magyar király-követség boldog gazdája aztán nagyban mutogatott, roppant lelkesedést keltett az ünneplő rokonság körében. Várták azután Ozmán basát a paszitára is, de a háború a komaságnak erre a kötelezettségére mar nem adott időt a vitéz basának.

— **A rektorok dísztagsága.** Az egyetemen kórházegyesülete *Ponori-Theurek* Emlit, a tudomány egyetem rektorát és *Kisfaludy-Lipthay* Sándor udvari tanácsost, a műegyetem rektorát egyhangulag dísztagjává választotta meg. A rekművű díszoklevelet küldöttség fogja átnyújtani.

— **A miniszter az asztalos műhelyben.** A párisi világiállítás magyar iparművészeti csoportjának egyik érdekessége lesz az a díszes ékszerszekrény, amelyet egy nagyiparos rendelkezésre *Náder Róbert* tanár tervezett. A szekrény gazdagon díszítve ötvös- és zománco-művekkel, inkruszált rajzzal, írásgövekkel és művésziesen domborított vetetekkel. *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter, aki nagy érdeklődéssel kíséri a párisi magyar kiállítás előkészületeit, tegnap megtekintette a szekrényt az asztalos műhelyben, ahol a pompás ékszerterő készen áll a Parisa szállításra. A miniszternek igen tetszett a gyönyörű munka és elismerését fejezte ki *Náder* tanárnak és az iparosoknak, akik a szekrényt elkészítették.

— **A díjnokokért.** Legújabb rendeletével a díjnokok lélekölő munkáját akarja a méltán megérdemelt nagyobb anyagi jutalommal részesíteni *Plécs Sándor* igazságügyminiszter. A járásbírók vezetőihez és a törvényszékek irda-igazgatóihoz ugyan rendeletet küldött, amelyben tudatja, hogy minden napidíjas, aki naponta husz oldalnál többet másol, a huszon felüli oldalakért tíz fillér külön díjazásban részesítendő. A szorgalom méltányolását még fokozza az a rendelkezés, hogy kimutatást kell készíteni az igyekvőkről s felterjeszteni az igazságügyminiszterhez. Ezeket az esetleges kinevezéseknél előnyben fogják részesíteni. Vajha a közszolgálat minden ágában követésre találna az igazságügyminiszter példája s a napidíjasok sorsát igyekeznének jobbra fordítani.

— **Az egyetemi ifjak matinéja.** A *Radikális ifjak pártjának* a fölösztalásával az egyetemi tanács betöltötte a vasárnapra kitűzött matinéit is. Ma a fölösztalot pártvezetői küldöttségileg tisztelegtek a rektor-nál és arra kérték, engedje meg a matiné megtartását. A rektor az engedelmet megadta, azzal a föltétellel, hogy a matiné nem a radikális egyetemi párt mint olyan rendezi, hanem egy ad hoc alakult, egyetemi ifjakból álló vizalmi bizottság. A rektor egyszersmind a következő átiratot intézte a főkapitánysághoz:

A fővárosi államrendőrség tekintetes főkapitánysághoz Budapest. En az április 8-ra hirdett a Mensa Akadémia és a Műegyetemi étező javára rendezendő Matiné megtartását ezennel megengedem azzal a föltétellel, hogy nem mint Radikális Egyetemi Ifjak Pártja rendezik, hanem mint alulírott bizottság személyes garanciája mellett. Tisztelettel

Theurek s. k.

a budapesti kir. magyar Tudomány Egyetem rektora.

A matiné a megállapított programmal tartják. A közreműködő művésznök, művészek és írók ma valamennyien sentartották a program-számukat.

Az egyetemi ifjúság összes egyesületei ma este hat órakor ülést tartottak az Egyetemi Körben, amelyen kifejezték rendületlen bizalmukat a rektor és a tanács iránt azért, hogy „az egyetemi ifjúság nagy többségének” az érdekeit megvédelmezték.

— **Halálozás.** *Lovag Miheliki Sándor*, nyug. százados a francia hadseregnek, aki mint nyelvmester tartotta fenn magát a fővárosban, tegnap délután meghalt. *Lovag Miheliki* kalandos multu ember volt. Varsóban született s mint fiatal ember vett részt az 1863-iki lengyel felkelésben, ahol lovassági hadnagy volt. A következő 1864–65. években *Gari-baldi* alatt harcolt. Innen Franciaországba ment és részt vev az afrikai és porosz-francia hadjáratokban mint százados hagyta el a francia hadsereget. Előbb Genfben, majd Bécsben telepedett meg. Innen jött Budapestre, s itt fabrikai készítésével és francia és lengyel nyelv tanításával kereste kenyerét. Halálával családát nagy ínségben hagyta. Tagja volt 22 év óta a budapesti lengyel egyesületnek.

Breuer, született *Arstein* Fanny asszony tegnapelőtt este meghalt ötvennyolc éves korában Budapestben.

— **Női mentő-tanfolyam.** A mentő-egyesület tudvalegőleg időnként tanfolyamot rendez egyes műszaki embereknek, közzállalatok alkalmazottainak s hölgyeknek is. A legutóbb tartott tanfolyamot dr. *Virostek Győző* ellenőrző- orvos tartotta, amelyen hölgyek vettek részt. A tanfolyam tegnap ért véget, amikor a gyakorlati vizsgálta is megtörtént. Az ur-asszonyok, fiatal leányok mindenféle köteletek végeztek a legszebb eredménnyel.

A tanfolyamot végig hallgatták s vizsgálatot tettek: *Ráthonyi Akosné, Maróty Margit, Szalay Károlyné, Vermes Mariska, dr. Vermes Károlyné, dr. Lantos Emilné, Drucker Zsigmondné, Friedbauer Gizella, Göcvey Pölz Lipótné, Auer Margit, Leiner Mihályne, Wagner Ferencné, Tanek Istvánné, Madaras Józsefné, Brauch Károlyné, Russe Jánosné, Göttmann Jánosné és leánya Berta, Schmidt Jánosné és Irma leánya, Oberreith Györgyi, Laub Irén, Strausz Helén, Lipovicsky Aranka, Hauer Ferencné. Az egyesület orvosai még több ily ingyenes tanfolyamot rendeznek, amelyeknek idejét közölni fogják.*

— **A családirtó vasutas.** A népszínház-utcai családi dráma halottjai még a törvényszéki orvostani intézet halottas házában fekszenek. A törvényszék a boncolást még nem rendelte el, s az eltemetésre

mellőzni is fogják. Ez esetben a négy halottat kiszállítják az új temető halottasházába, s onnan holnap délután temetik.

— **Házasság.** Beer Arthur ur Budapestról, jegyet váltott Meller Klementina kisasszonnyal Sopronban.

— **Felfordított ház.** A párisi világiállításnak egyik legbizarrabb látványja egy ház lesz, amely a feje tetejére van állítva. A kétemeles épület a tornyain nyugszik, a tetőzet és kémények vagy másfélméternyre vannak a földtől. A renaissance stílus ablakok V betű alakúak. Aki a földszinti helyiségekbe akar jutni, annak majd kétannyi lépcsőt kell megmászni, mint aki csak az emeletre megy. Azt még nem tudjuk, vajon a butorok a plafondra lesznek-e szögezve. Sőt még azt sem tudjuk egészen biztosan, hogy a látogatók fejfelé fognak-e sétálni a különös épület szobáiban.

— **Meggyilkolt gimnáziumi igazgató.** Roveredóból jelentik, hogy tegnapelőtt dr. Alton János gimnáziumi igazgatót és az unokahúgát fényes nappal meggyilkolták. A borzalmas gyilkosság tettese elemekül, csupán egy trieszti cégjegyzéssel ellátott kérelőt hagyott hátra. Az olasz gimnáziumban szerdán délelőtt egy német fiatalember tudakozódott az igazgató lakása iránt. Megmondta neki az igazgató címét és eltávozott az épületből. Alton doktort nem találta otthon, hanem az igazgató unokahúga. Alton Mariska éppen a konyhában foglalatosskodott. A győző leányra szó nélkül rárontott a látogató, aztán hurkot vetett a nyakába és megfojtotta. Az áldozatát a gyilkos elrejtette és nyugodtan várakozott, míg az igazgató hazakerült. Amint az ötvenöt éves, erős férfi belépett a konyhába, rátámadt és a konyhával a nyakába szurt. A szerencsétlen ember pár perc múlva meghalt. A gyilkost a házbeliek látták, amint futólépésben távozott, de semmi rosszra sem gondoltak. A kettős gyilkosságot csak délután fejezték fel, amikor már a gyilkos a vonaton Trieszt felé elutazott. Az áldozatokat nem rabolta ki, azt hiszik, hogy a véres tett bosszu műve. Alton doktor a bécsi egyetemnek volt magántanára. Tavaly ment el Bécsből Roveredoba, ahova gimnáziumi igazgatónak nevezték ki. A filológusnak előkelő munkása volt, akit tanítványai valósággal imádtak.

— **Aki megfélekedezik a házasságáról.** Párisban él az a furcsa ember, aki egyszerűen elfelejtette, hogy valamikor volt felesége. Chimbeaunak hívják s most hetvennégy éves. Ezelőtt ötven esztendővel megnősült, de már az első évben hűtlenségen érte a feleségét. Elkérgette s azontul úgy élt, mintha soha nem is házasodott volna meg. Ötven esztendőig élt így egymagában, tavaly azonban egy tisztos övegyasszonynak mezkérte a kezét és feleségül is vette, teljesen megfélekedvén arról, hogy vagy egy félszázaddal ezelőtt is kötött házasságot. De első feleségének rokonai feljelentették Chimbeau apót és a törvényszék bigámia miatt vád alá helyezte. Chimbeau azzal védekezett, hogy teljesen megfélekedett első házasságáról, mire a bíróság korábbi házassága felbontására utasította.

— **Páris Pápay Ferenoné levele.** A szamosújvári városháza lebontása alkalmával a városi levéltár fakó írásai között egy igen érdekes okmányt találtak, amelyben Páris Pápay Ferenc „Házass társa, Dioszeghy Erzsébet mondja el a nemes vármegye előtt a panaszait. Az érdekes levél így hangzik:

Méltóságos Fő Ispány Ur!

S Tks Nemes Vmegye!

Nékem jó uraim s Patronusaim:

Alázatos Instantiam által kéntelenítetem az Méltós. Fő Ispány ur és az Tks Nemes Vmegye Istenes Gratiajához s Patrociniámához folyamodni. Ilyen keserves és erőszakoskáló való példás megbántódosomnak orvoslása és Törvényes elizigatása iránt. Certificatoriamban declerált napon, esztendőben és helyben minemü potentioza invasiót tselekedett, Mils Báro Klein János olá-Püspök és naga Szamos újvári Dominiumbeli udvarbirája és kgeleme ellenem és egész nemesi szabadságunk s az közönséges igazság ellen, olyan földemen melynek régolta Pacificumreale Dominiumban vagyok. Certificatoria és inpusitoria Relatoriamból megláthatja a Mtgos Fő Ispány ur és az tks nemes Vmegye méltóztatván megolvasatni és Istenes kegyes consideratíóban venni. Installok az Mtgos Fő Ispány Urnak és az tks nemes Vmegyének igen alázatosan méltóztatásai egy kegyes Tekintetiben venni ezen példás megbántódosomát és az Articulus mellett, mely vagyon Ap. Com. Pars. 3. Tit. 8. Art. 1. e Grenio sui bizonyos Commisariusokat penes legitimum admonitionem emittett Udvarbíró ur eo Kezelyme ellen ratione officii sui ex mittalni, kiknek presentiajában occupatortu bonum restituatásanak, hogy az effele szomorú consequentia Ntgek kelték Istenes Patrociniama által annál inkább eltávozotassanak és az maga igazságában nemcsak hazánk törvénye mellett Istenesen megolalmaztassanak.

Az Mtgos Fő Ispány ur és e tks Nemes Varmegye Istenes Gratiajért. Isten az mtgos Fő

Ispány urat s az tks nemes Varmegyét szorocés virázó étlettel megalrya alázatosan kívánom az Mtgos Fő Ispány Urnak s a Tks Varmegyének alázatos szolgálja

Pápai Paris Ferenz ur Házass Társa
Dioszeghy Erzsébet.

— **Merénylet egy nagybirtokos ellen.** A Palik-Ucsevní Arthur bolduri nagybirtokos ellen megkísérlet merénylet ügyében a fővárosi rendőrség még nem kezdte meg a kihallgatásokat, mert az ügyre vonatkozó iratok még nem érkeztek meg a lugosi királyi ügyészségtől. A rendőrség azonban még mindig szemmel tartja azt a két fővárosi uriembert, akikre a gyanu első sorban irányul s holnap — ha a vizsgálata vonatkozó iratok megérkeznek — ki is hallgatja őket. Egyidejűleg a főpostán is folyik a vizsgálat annak kiderítése végett, hogy a kérdéses csomagot — amelyben a pokolgép volt, ki adta föl a postára, Palik-Ucsevní Arthur címére. Mint értesülünk, a vizsgálat már ebben a tekintetben is helyes nyomon jár.

— **Az iskolai bizonyítvány.** A székes fővárosi közszéki középiskoláiban ma osztották ki az évről való bizonyítványokat. Holnap, szombaton az összes tanintézetekben nemzeti ünnep lesz, megülik a negyvennyolcas törvények szentesítésének évfordulóját. Az iskolákban holnap megkezdődik a husvétünnep, mely a husvét-vasárnapját követő szerdaig tart. A nagybirtokos tanulóknak hittanra felügyelete alatt részt vesznek a templomi ajátosságokban.

— **Vasuti újítások.** Két igen érdekes újításról kapunk hírt londoni levelezőnkől. Mind a kettőt az angol vasutakon alkalmazták először, s mind a kettő pompásan bevált. Az első újításnak az a célja, hogy az utas tudja, mily állomás felé közeledik a vonat. E célra minden szakaszban egy vastag üvegsívet alkalmaznak, amelyben belül papírtekeres forog, az állomások neveivel. Amikor a vonat megindul, halk esőngetés hallatszik a kupében, s az üvegsíven megjelenik a következő állomás neve. Így aztán mindenki tudja, hogy milyen állomás következik. Az állomások neveivel ellátott hengert a kalauz igazgatja egy villamos készülékkel; a vonat végében megnyom egy gombot, mire az összes szakaszok üvegsíveiben fordul egyet a henger. — A másik újítás már sokkal praktikusabb jelentőségű. Az ujon épült pályaudvarokban a sineket egy széles árokban vezetik az üvegtető alá, úgy, hogy amikor a vonat megáll, a kocsi padlója egy szintben van a pályaudvar aszfaltjával. Így aztán, a helyett, hogy felmászni az ember a kocsiába, egyszerűen bemegy — mint valami szobába. Az újítás haszna a beteg emberek, aggyastyanók utazásánál és a podgyász berakásánál nyilvánul.

— **A magyar nemzeti zarándoklat** a püspöki kar vezetésével április 24-ikén indul Rómába Budapestől. A zarándoklatban bőlgyek is vehetnek részt. A jelentkezők között a társadalom minden osztálya van képviselve. Öt napi római tartózkodás ára (teljes ellátással) s a vasut odavissza, I. osztály 130 forint, II. osztály 96 forint, III. osztály 60 forint. Jelentkezőket husvétig fogad el a rendező bizottság (Budapest, I. kerület, krisztinavárosi plébánia-épület). A különvonathoz csatló hálókocsokra előjegyzések már csak korlátolt számban fogadtnak el.

— **Razziá.** A dohány-utca és szövetség-utca sarkán lévő Merkur-kávéházban, amely egyike a legveszedelmesebb éjjeli tanácsoknak, ma délután raziát tartott a hetedik kerületi kapitányság. Sajó kapitány és Bockelberg felügyelő vezetése alatt körülbelül harminc rendőr lepte meg a kávéházat s hirtelenében husz férfit és tizenegy nőt tartóztattak le. Amint a letartóztatott embereket be akarták vinni a hársfa-utcaiban lévő kapitányságra, a környéken lévő gyanus elemek megtámadták a rendőröket és formális verekedés támadt közöttük. A verekedésnek természetesen a tüntetők itták meg a levét, mert a rendőrség körülbelül hat embert letartóztatott.

— **Eltűntek.** Két eltűntet jelentettek be ma délelőtt a rendőrségnek. Az egyik eltűnt Wittkowsky Antal brünni születési, 34 éves, nős fővárosi tanító, aki e hónap 1-én azaz tavozott Mész-utca 9. szám alatt levő lakásáról, hogy Abbáziába utazik. Oda azonban nem érkezett meg és azóta nyoma veszett. Már régebb idő óta a téboly jelei mutatkoztak rajta, amiért hozzátartozói attól félnek, hogy öngyilkos lett. Az eltűnt tanító közep magasságú, zömök termetű, arca kerek, egészséges, haja szőke, szeme szürke, bajusza kicsi szőke, jobb arán 2 cm. hosszú forradás látezik. — A másik eltűnt Meyer Armin kutai születésű 39 éves nős vállalkozó, aki Csengery-utca 34. szám alatt levő lakásáról tűnt el a napokban. Családjá atól tart, hogy öngyilkosságot követett el. Mayer alacsony zömök termetű, arca kerek, barnás színű, haja fekete, göndör, bajusza fekete. A rendőrség nyomozza az eltűnteket.

— **Osztályorsorsjáték.** Az osztályorsorsjáték mai húszadik szentes koronát nyert 20643; ötezer koronát 21269 35629 27997 67817; kétezer koronát 47026 80270 62091 29682 79065 84993 53818 90398 41328 45206 85948; ezer koronát 14839 18808 17427 73315 77976 64679 78277 24415 6835 68148 66983 79567 1260 76124 2688 16875 92474 37050 67094 64150 28979

32129 62366 65165; ötszáz koronát 47649 19018 6246 72682 84337 49071 1583 1340 90747 1392 52564 49980 93272 86617 14841 78225 83460 32087 82960 80432 84660 58734 71976 77809 30772 44476 49775 82925 31804 98910 95506 2725 15238 4084 67244 86109 45108 82963 49536 95064 20312 44707 96332.

Vásároljon osztályorsjegyet Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V., Fűrőd-utca 10.

(x) Lánhart Vilmos festő műtermében készülnek: Aroképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti hátterek és szinpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) Husvétüi tojások és fecskendők Kertész T.-nál.

Rendőri árjegyzék.

Azt olvasom, hogy a rendőrség attól a vállalkozótól, aki a Gellérthegy jó öreg sziklát lebontja, negyven forint napi illetéket követel a rendőri asszisztenciáért. A főváros tiltakozott ez ellen, de hiába, mert a rendőrség szigorúan megmaradt követelése mellett.

Ezek után nem habozom kijelenteni, hogy a rendőrség igénybevétele a legdrágább mulatságok egyike. Ezentul nemcsak a bor, az asszony meg a kártya fogja tönkretenni az embereket, hanem a rendőrség is. Az apa így fogja korholni költséző jogász fiát:

— Már megint sokat költesz a rendőrségre, te lump!

Elég az hozzá, hogy a rendőrség a kettő sehozá ingyen. Még jótékony célra sem. Sőt árjegyzéket fog kibocsátani, ha hallgat a tanácsomra. Így aztán jobban fog menni az üzlet. Gazdag fiuk, ha majd reggel felé már nem tudnak mit csinálni, költenek egy kis pénzt a rendőrségre is. Az ember sohse tudja...

Ime, az árjegyzék-tervezet.

ÁRJEJYZÉK

a m. kir. államrendőrség ténykedéséhez.

!!! Legelőcsőbb vezetéslári forrás !!!

HÓ MEGÁ!

és ne menj addig tovább, amíg el nem olvastad az alábbi árjegyzéket.

	korona
1. Tolvajfogás egyszerű kötéllal.....	4-
2. Ugyanaz láncsal.....	650
3. Ugyanaz kapitánnyal.....	10-
4. Tettezés (a külvárosban).....	20-
5. Ugyanaz (a IV., V., VI., VII. kerületben).....	30-
6. Rendőri megfigyelés az első félórára 40 korona, minden következő negyedórára 10 korona.....	—
7. Verekedők szétválasztása.....	20-
8. Ugyanaz a rendőr megsebesülésével.....	2010
9. Egyszerű befűtés.....	5-
10. Ugyanaz pofonnal.....	4-
11. Ugyanaz szemkötéssel.....	3-
12. Tüntetés.....	50-
13. Ugyanaz lovasrohammal.....	60-
14. Ugyanaz járdarohammal.....	70-
15. Ugyanaz számok zsebredugásával.....	80-
16. Ugyanaz színházban.....	100-
17. Színházban és lovasrohammal.....	150-

Tömeges megrendelésnél tetemes árleendés! — A megrendelésnél elég a számot megadni! — Megrendeléseknek gyorsan lesz elég téve! — Bestellungen werden prompt effectuirt!

Éjjel a rendes díjazás feléül több fizetendő. Elismerő levelek nagy számban betekinthető! Mutatvány:

Magyar kir. államrendőrségnek Budapest. — Kérem, küldjön még négy tégelylyel az ön kitűnő sürtött lovasrohamaiból, amelyek-ugy az én, mint egész családom által kitűnőenek találtak. — Tisztelettel

F. Schauer, gazdatiszt,
(Mosen.)

Szaktekintélyek által többszörösen kitűntette!

Részemről is a legmelegebben ajánlhatom. Manapság igazán nem érdemes másra költeni.

—o—

FŐVÁROS.

(*) Az eskütérlő híd budai főjárója. A fővárosi hatósága és a közmunkák tanácsa között az eskütérlő híd budai főjárójának a méretei tekintetében eltérések voltak, mert míg a fővárosi hatósága a Döbrentey-tér felőli főjáró-részt 14 öl szélesre kívánta építeni, a közmunkák tanácsa elégnék vélte a 10 öl szélességet. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter most a fővárosi hatóságának adott igazat s ahhoz járult hozzá, hogy a főjáró-rész tizenöt öl széles legyen.

(*) A farkasvölgyi temető vasutja. A kereskedelemügyi miniszter utasította a budapesti közúti vaspálya társaságot, hogy a farkasvölgyi temetőbe

tervezett vasúti vonalnak olyan irányú vezetését tegye tanulmány tárgyává, amely a *Vörös kereszt körhízet* érinti. A vasúttársaság ennek az utasításnak megfelelően és a tervekkel a mai napon a fővárosi tanácshoz, föltérjesztés céljából, benyújtotta.

(*) **A Hungária-ut szélessége.** Széll Kálmán miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek újra oly ügyben kellett döntenie, amely konfliktust támasztott a főváros és a közmunkák tanácsa között és a miniszterelnök újra a főváros álláspontjára helyezkedett, megmutatva ezzel is, mennyire tisztelőben tartja a fővárosnak autonóm jogkörét. Ma érkezett leiratában ugyanis tudatja a közmunkák tanácsával, hogy a Hungária-körút tekintetében a főváros álláspontját fogadja el és ehhez képest úgy dönt, hogy az említett körút minden részében *24 öl szélességen építtessék*. A miniszter ezt a határozatát bőven megokolja s ebben teljesen elfogadja a fővárosnak azt az álláspontját, hogy szükkeblüsséggel nem szabad utját állani a keletkezésben levő városrészek szabad fejlődésének.

(*) **A főváros új építkezései.** Az építőipar világán mégis csak segítenek valahogy. A főváros — bár megkötött kezekkel — a maga hatáskörében mindenképpen igyekszik, hogy az építőipar sanjuru helyzetén javítsion. Most ismét két nagyszabású közmunka végrehajtását kezdik meg: két nagy középület építésébe fognak bele. Az egyik a *bombatéri vásárcsarnok*. A Bomba-tér, Plébánia-utca és Gyorskősi-utca határolta területen épül fel 420.000 forint költséggel. A telken levő hat épület lebontását már május hónap elején megkezdik, az új vásárcsarnok rövid idő alatt teljesen elkészül. A bombatéri vásárcsarnok egyike lesz a főváros legdíszesebb hasonló épületeinek. Homlokzata a tágas Bomba-térre nyílik, két oldalán pedig 12—12 öl széles utcákat nyitnak meg. Ugyancsak kora tavasszal kezdik meg az V. kerületben a másik fővárosi középület építését. Ez elemi iskola lesz és a Sziget- és Úgynök-utca sarkán épül. Az új elemi iskola építésére 180.000 forintot szánt a főváros.

(*) **A katonaság és a főváros.** A fővárosnak már sok kisebb-nagyobb összeütökzése volt a katonasággal. Legutóbb ismét keletkezésben volt hasonló összeütökzés, ez azonban igen szépen, kölcsönösen simán intéződött el. A cs. és kir. 4. számú hadtestparancsnokság teit panaszt a miatt, hogy a főváros egyes hivatalai a katonai kinstári épületeket és egyéb ingatlanokat illető adó- és vízvezeték, illetőleg vízdíj ügyekben az előírásokat, intéseket, fizetési megköveteléseket s általában a katonai kinstárt anyagilag érintő egyéb ügydarabokat szabálytalanul az illető kinstári ingatlan kezelőjének kézbesítették, holott a kinstári ingatlanok gazdasági kezelésére egyedül a cs. és kir. katonai építő osztály, mint katonai hatóság van hivatva s így a kézbesítések átvételére is kizárólag ez a hivatal jogosult. A főváros hivatalainak ez az eljárásból a hadtestparancsnokság átirata szerint a katonai kinstárra különféle hátrányok származhatnak. A polgármester a panasz következtében most elrendelte, hogy a fővárosi hivatalok a hadtestparancsnokság kivánságához alkalmazkodjanak és a kézbesítéseket ezental az építési osztályba küldjék.

(*) **Építkezési kötelezettség.** Hosszabb vitát idézett föl ma a pénzügyi bizottság mai ülésén a villamos és közlekedési vállalatok részvénytársaságának az a kérelme, hogy adjon neki halasztást az építkezésre azon a telken, amelyet Kispeszt határán építkezési kötelezettséggel vásárolt a fővárostól. A pénzügyi osztály azt javasolja, hogy ne adják meg az építkezési halasztást, hanem kötelezzék a társaságot 5000 forintnyi köthér fizetésére. A bizottság nem fogadta el az osztály javaslatát, hanem a két esztendő építkezési halasztás megadása mellett foglalt állást.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Lánczy Ilka a Nemzeti Színháznál.** Gróf Keglevich István intendáns Lánczy Ilkát, a Vígyszínház volt művésznőjét, a *Nemzeti Színházhoz* szerződtette.

** **Rosenthal hangversenye.** Az idei hangversenyévé a végéi járja; a közönség meglehetősen betelt már a zenei élvezetekkel és csak kivételesen nagy vonzerő bír még akkora hallgatóságot összehozni, hogy megtejjék vele a Vigadó nagy terme. Sőt még ez sem mindig. Jele ennek, hogy Rosenthal Mária mai közönsége túlnyomóan szabadjegyesekből került ki és még így is egész széksorok tántogtak üresen. Pedig akik egymásután meghallgatták az idén D'Albert-t, Carrenot, Sauer-t, Mentert, Busonit, már csak a teljesség okáért is eljöhettek volna, hogy ebben az igazán szerencsés szomban, amely egymásután idehozza a zongora élő hőszoait csaknem teljes számmal, hallgassák meg Rosenthalt is, aki ma a nagyok sorozatát befejezte. Igaz, hogy ő nem népszerű nálunk, ami onnan van, hogy idejének javát Amerikában, meg Angolországban tölti s a kontinensre csak ritkán látogat el. Nálunk is vagy öt-hat évvel ezelőtt volt utoljára. De ez egy okkal több lehetett volna arra, hogy a ritkaság okáért is kapva-kapjon

a publikum ezen az élvezeten, amely kvalitás dolgában is a legértékesebbek közül való. Rosenthal a legmarkansabb művészi egyéniségnek egyike. Bármit játszik is, az erősen individuális. És ez az individualitás nemcsak erős, nemcsak érdekes, hanem valóban becses is. És terjedeleme, gazdagságra igazán kivételes. Skálájának szélessége, változatossága és egyöntetűsége avatja abba a sorba, amelyben a legkiválóbbak foglalnak helyet. A mai hangverseny műsora alkalmas volt arra, hogy bemutassa ennek a sokoldalú, értékes és színes művészi egyéniségnek minden sajátágát, minden fokozatát. Mozart, Schubert, Chopin, Liszt váltakoztak rajta a könnyebb kvalitású szalonmuzsika képviselőivel s végül magának Rosenthalnak Strauss-keringő motívumaira épített átirata fejezte be a műsort, melynek minden számat növekvő lelkesedéssel hallgatta a közönség. Ez a lelkesedés sokszor extázissá fokozódott, ami persze a ráadások egész sorát provokálta; a Minuten-walcert pedig (amelyet Rosenthal terekben játszott) kétszer is el kellett zongorázni. A hangverseny pompás babérokoszorú nyújtott fel a művészenk.

** **Duse és a király.** Duse Eleonora, a nagy olasz tragika, társulatával egyetlen előadást fog tartani a bécsi Burg-színházban, ahol idegen társulat eddig még soha fel nem lépett. Néhány nappal ez előtt történt, hogy a király, aki egy ízben már látta az olasz tragikát, azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretné a művésznőt újra színpadon látni. Erre elhatározták, hogy a művésznő a Burg-színházban fog fellépni a nagyhét egy estőjén, még pedig a Burg-színház nyugdíjpenztára javára. A király jóváhagyta ezt a határozatot s a művésznő jövő színdán Giocondát fogja eljátszani a király jelenlétében.

** **Ditrői Mór gyász.** Ditrői Mór, a Vígyszínház művészei igazgatóját nehéz betegség érte. Kolozsvárott lakó édes anyja tegnap este ott elhunyt hevenhát éves korában. Az agy urnó Kolozsvárott általános szeretetnek és tisztelőnek örvengett s halála mely részvétet kellett az egész városban. A Vígyszínház művészei igazgatója még tegnapelőtt Kolozsvárra utazott, ahová táviratilag hívták agy anyja betegágyához. A Vígyszínház vezetősége és művészgárdája külön-külön táviratban fejezte ki rokonszenvét Ditrői iránt s koszorukat küldték a ravatalra.

** **Miss Halton a Magyar Színházban.** Miss Halton, akit a budapesti közönség a Magyar Színházból A gésákban történt vendégszerepléséből ismer, tegnap Budapestre érkezett és ma délelőtt már részt vett a *Veronika* című *Message*-operett próbáján. A Magyar Színház igazgatósága ugyanis az angol szubrett szerződtette a francia operett címszerepére. Miss Halton különben hétfőn és kedden a Gésákban játszik s erre a két előadásra a jegyek már kaphatók a színház pénztáránál.

** **A Vígyszínház színesiskolájának** holnap szombatou délután 3 órakor lesz a gyakorlati vizsgálója a Vígyszínházban. Ez alkalommal színe kerül Angolosan című vígjáték az idősebb növendékek előhaladásának bemutatására, melyet Balassa Jenő tanár tanított be. Hogy a növendékek a táncban, némajátékban és vívásban mily készségre tettek szert, azt a Mazzantini Lajos által szerzett és betanított *Bohém-élet* című balett-némajáték fogja bemutatni. A Vígyszínház igazgatósága a vizsga-előadásra a helyáratat a szokottnál nagyobb mérvben szállította le, úgy hogy a földszinten a legdrágább ülőhely 1 korona 60 fillér, a legolcsóbb 80 fillér.

** **Bucszás.** A pozsonyi színházban tegnap volt Beregi Oszkárnak, a Nemzeti Színház nagy tehetségű fiatal tagjának bucsufellépte. Ez alkalommal Fedővát adták, s Ipanoff Loriszt Beregi játszotta. A színház szufolóság megtelt, s a fiatal művészt a közönség zajos ovációkban részesítette. Koszorút, csokrokat s egy diszkardot is kapott Beregi, aki sikereiben gazdag gyakorlati ideje letelével valószínűleg e hó 23-án, lép ismét a budapesti Nemzeti Színház színpadára *Romeo* szerepében.

** **Keresztes-oszadás.** Ezzel a címmel jelent meg dr. Cserey Gyulánának nagyon csinos kis szerzeménye, amely két tételből áll: egy lassu és egy gyors csárdásból. Mind a két tétel melódikus és mindenképpen alkalmas arra, hogy nagyon hamar népszerűvé váljék. A mű Keresztes Károly tábornok-hadbírónak van ajánlva.

** **Vendégzereplés.** P. Lukács Juliuska, a Népszínház művésznője, vendégszereplési körútjában e héten Nagy-Lányán és Beregszászon játszotta el a *Bagdadi hercegnő*, a *Vasgyáros*, a *Szegény újru története* és a *Cigány fő női szerepét*. Mindegyik szerepében nagy lelkesedéssel ünnepelte a jeles művésznőt a közönség és bucsufellépésén számos virággal s babérokoszorúval tüntette ki.

** **A hiányos tolette.** *New Yorkban* tegnap pikáns ügyben ítélt egyik bíróság. Néhány színházlátogató ugyanis följelentette egy *Nechensole* nevű színésznőt, mert a kisasszony — a vad szerint — hiányos öltözékben mutatta magát a publikum előtt.

A bíróság a színésznő tolettjét nem találta hiányosnak és fölmentette a vádlottat.

** **Kisfaludy-Színház.** A Kisfaludy-színházban ma kezdtek meg a próbákat *Isennek Mire föltámadunk* című drámai epilógusából. Ez lesz az idény megnyitó darabja. Az igazgatóság mind a három felvonásra új diszleteket festetett Helwig Albert, a Kisfaludy-színház festőjével. A darabot Kövessy Albert rendezi. E hó 24-én kerül bemutatásra Frank Rikárd és Magyar (Ungár) Bertalan egyfelvonásos eredeti operette: *Amor az iskolában*.

** **Diszoldadás a Telefon Hírmondóban.** Az Operaház most nyugolomba vonult főzenéigazgatójának, Erkel Sándornak 40 éves művészi jubileuma alkalmából az Opera ma este Erkel Hunyadi Lászlóját adja első diszoldadásában. Ez előadást a *Telefon Hírmondó* is közvetíteni fogja teljes egészében. Mindazok, akik e diszoldadásra jöhetnek nem juthatnak, de Hírmondójuk van, végig hallgathatják az operát lakásukon odahaza. Az opera ez előadása után a rendezés esti hirsorozat felolvasása következik, majd még *katona és cigányzene* lesz hallható a Hírmondó kagylóin 11 óráig.

Homok-zátnyok.

(Premiére a Nemzeti Színházban.)

Irtá: *Ábrányi Emil*.

Molnár Gyula, a *Homok-zátnyok* szerzője, új ember a színpadon, de régi drámaíró a nyomtatott színművek piacán. A nagy közönség nem ismeri ezt a nevet, de mi, beavatottak, tudjuk, hogy Molnár Gyulától föltucatnál több komoly dráma és vígjáték jelent meg nyomtatásban alig tíz esztendő alatt.

Mit bizonyít ez a lankadást nem ismerő, szakadatlan termelés? Világosan bizonyítja, hogy Molnár Gyula szenvedélyesen szereti a színpadot; megvan benne a született drámaírók egyik csatláhatatlan ismertető jele és lényeges jellemvonása: megvan benne a passzió.

Méltóztassanak jól fontra vetni ezt a dolgot: egy ember áll előtűnk, aki minden külső siker, minden buzdítás nélkül tíz-tizenkét színdarabot ír meg egymásután. Darabjai nem kerülnek színpadra, nem hall izgató tapsokat, nem hall helyeslő megjegyzéseket, nem kap bátorítást a közönségtől és egy kis vesszőshibát a kritikától, amitől a szerzők, mint a versenyző paripák, még erősebb nyargalásba kezdenek —: és ez az ember mégsem veszti el a kedvét, nem fásul bele az írásba, nem válik közönyössé önmaga iránt, nem dobja el a tollát fanяр rezignációval, hanem ír, ir, folytonosan ír, fáradhatatlanul, friss erővel ír; megcsinál egymásután tíz-tizenkét darabot és há nem kerülhetnek az üdvözítő lámpák elé, hát kinyomtatja valamennyit a maga költségén, szép volin papiroson, finom kiállításban. Nem kíméli a pénzt, mint a vagyonos, hiu apa, aki szerelmes a gyermekeibe és azt akarja, hogy a drága magzatok ékes, cifra ruhákban jelenjenek meg a világ előtt.

Ha ez nem passzió, akkor minek nevezzük? Bennem — amikor Molnár Gyula nyomtatott drámai gyors egymásutánban eljutottak hozzám — szent meggyőződéssé vált az a fölvetés, hogy Molnár Gyulánál szenvedélyesebb drámaírója még nem volt Magyarországnak.

Molnár Gyula határozottan a Scribe-ek, Lope de Vegák, Sziglietiek fájából való, akik — ha egyszer neki lendültek — nem adják egy pár száz darabon alól.

Az a kérdés már most, hogy ez a rendkívüli passzió és termékenység megfelelő tehetséggel van-e összekapcsolva?

Fölvetem a kérdést, de nem merek határozottan válaszolni rá, mert érzem, hogy a kinyomtatott tíz-tizenkét darab ellenére még várakoznunk kell a formulázott ítélet kimondására.

Fontos enyhítő körülmény, nagy mentség a szerző számára, hogy darabjai eddig csak velin-papirosokkal érintkeztek és nem a színpaddal, ahol küzdelem, bukások, sikerek, hasznos tanulságok árán fejlődik ki a drámaíró ereje.

Azok az illusztris szerzők, akikre föntebb hivatkoztam, a színpad erős levegőjében izmosodtak. Első zsenéikkel mindjárt a színpadra kerültek és a közönség magatartásán igazodtak el. Siker és bukás, taps és püsszegés közt tanultak el praktike a darabírás mesterségét. S ez a mesterség olyan fontos a színpadon, hogy aki rendelkezik vele, annál a talentum fölét jelenti, aki pedig híjjával van, annak a talentuma, ha egész is, csak félnek látszik a bírálók szemében.

Molnár Gyulának eddig nem volt alkalma rá, hogy a színpad praktikus iskoláját járja. Könyv-dramákat írt. Eleven érintkezés sohasem volt a színpalak világgal. Meséket gyűjtött, embereket rajzolt, alakokat halmozott össze, de arról sohasem győződött meg, vajjon a színpad perspektíváját eltalálta-e, amikor alakjait csatarendbe állította; vajjon nem rajzolt-e túlságosan finom, vagy túlságosan goromba vonásokkal; vajjon élnék-e igazán azok az emberek, akikből drámat, vígjátékokat csinált, vagy csak vértelen, valótlon

árnyképeket sorakoztatott egymás mellé, akik szánalmat és bosszúságot keltenek a színpadon?

Molnár Gyula tíz-tizenkét színdarabot adott ki nyomtatásban, de még egyszer sem győzött és egyszer sem bukott meg. Egy tuat darabja van és mégis teljesen kezdő, aki ma állott először kompetens fóruma előtt s akinek a drámaírói karrierjét csak mától kezdve számíthatjuk.

Ez az oka, hogy amikor határozottan elismerem a rendkívüli passziót és termékenységet: habozva mondom ítéletet a szerző talentumáról és nem töröm el a pálcát fölötte azért, mert a *Homok-zátónyok*at gyöngé darabnak találom, ahol sablon és gyermekesség, ideális törekvések és lehetetlen karrikatúrák, szentimentális dagály és goromba túlzások kavarnak; ahol a kiforratlan izlés tömör drámai nyelv helyett szétfolyó frázisokat termel és a hiányos emberismeret, a gyöngé pszichológia olyan alakokat hoz elének, akiknek a rajongása és a hűlyesége az abszurdum határvonalán jár.

A darab nem nagy igényű s egy-két óráig jól lehetne mulatni rajta, ha valóságos alakok mozognának a cselekvényt; ha Molnár emberei — akik a magyar arisztokrácia, gentry és értelmiség köréből valók — nem távolodnának el annyiszor a természetestől. A járatlan kezdőt éppen az mutatja, hogy a színeket ügytelenül keveri. Vagy beteges fehérséget, vagy ríktó pirosságot rak alakjainak a képére. Az élet egészséges színe, az igazi test-szín ebből a keverékből nem áll elő.

Valami újat, egészen modern dolgot akart bevinni a darabba. A *Homok-zátónyok*ban spirítisztákkal találkoznak, akik scéna-okat tartanak, rajonganak a perisprúnt, leidéznek a szellemeket a hetedik dimenzióból és kölcsönösen felültetik egymást. Elég elmesés, elég szatirikus éllel figurázza ki ezt a félig szédelőg, félig önámító áramlatot egy *Genesis* Barnabás nevű íróban és egy *Litkovszky* Adolár nevű zongoraművészen, de túlzásaival gyöngíti a hatást, amikor *Szendrey* Melinda grófnisszonyt beszámíthatatlan felbolondjává teszi ennek a divatos áramlatnak. Egy kétségbeesett aggszűz, egy elfonyadt vén hiszterika, aki különben is leszámolt már a gonosz, de édes érzékiséggel: tündéret ilyen módon a test ellen és odadobhatja magát a szellemek karjai közé, mert eleven férfi-karok úgy sem ölelik át; de *Szendrey* Melinda grófnőt szép, fiatal, üde testű, egészséges leánynak festi a szerző. Akinek a vére fiatal és egészséges, az nem affektálhat sokáig; az hamarosan kidobja magából ezt a neveléséges nyavalyát; azon csakhamar diadalt arat a természet; az férjhez mehet ugyan azzal a kikötéssel, hogy a házasságban is hű marad az asztrál-sugarakhoz, a hetedik dimenzióban lakó szellemekhez, de szűzies hóbortjához nem fog ragaszkodni még hónapokkal azután is, hogy közös háztartásba lépett egy férfival, aki éppen olyan fiatal és egészséges, mint ő. *Szendrey* Melinda grófnő mégis megeseleksi ezt a bolondságot. Sőt a harmadik felvonás végén *elsőszők* a férjétől, aki végére jogait követeli, *Litkovszky* Adolárhoz, a spirítisztá-zongoraművészhöz, akinek a *szédelőgés*ét előtte leplezték le a második felvonásban. Ennél a szédelőg, silány fikciónál keres ideális szerelmet. S a darabot az végzi be, hogy a kis grófnő, a szűz feleség, prionkoda tér vissza férjéhez, azzal a vallomással, hogy nem hisz többé a férfiaknak, mert *Litkovszky* Adolár ur is — meg akarta csókolni. Függöny. A vígjátéknak vége. És nem tudjuk a vígjáték sem: hű marad-e továbbra is a kis grófnő az asztrál-sugarakhoz, vagyis fűnmarad-e változatlanul a szűzies, perverz házasság, vagy elválék-e Melinda földi szerelemre sovárgó férjétől, *Vezekényi* Akillesz bárótól, vagy megengedi-e a szűzies feleség, Isten tudja, hány hónapi házasság után, hogy a férje végre megeseleksi és a csókért — pofonok helyett — ő is csókkal fizet majd neki?

Ez egy hihetetlen és a legvakosabb bohózat határára is messze túlmenő história. Aki fiatal, egészséges leány léteire ilyeneket csinál, annak az agyveleje gyanús; azt gyöngé elméjűség címen akármikor szanatóriumba lehetne küldeni.

Hogy a bolondság még nagyobb legyen: *Szendrey* Melinda grófnő férje, *Vezekényi* Akillesz báró, robusztus, egészséges fiatal ember léte — *nőgyűlölő*. Tisztán azért veszi feleségül Melinda grófnőt, hogy szabaduljon nagybátyja, *Tarnay* Tádé valóságos belső titkos tanácsos zaklatásaitól, aki minden áron háziasítani akarja. Melinda grófnő mellett biztos abban, hogy kénye-kedvére elhanyagolhatja a férj kötelességeit és szabadon vadászhat medvére Máramarosban. Egészen boldog, amikor *becsületességére* fogadhatja Melindának, hogy ő, mint férj, sohasem fogja letéríteni a szűzieség utjáról. Az esküvő után mindjárt el is megy medvére vadászni és azután hónapokig kártyázik és politizál, míg bájos, fiatal, jövéru felesége szédelőg médiumok révén szűziesen enyél a tulvilág vékony dongájú lelkeivel. Ha még egy ilyen házasság van Magyarországon és az egész föld kerekéségén (fiatal egészséges embe-

rek közt), akkor elismerem, hogy a *Homok-zátónyok* szerzője nem a bolondok házából, hanem a reális életből vette darabjában ezt a részletét. A nőgyűlölő bárót végre beugratják a szerelembe. Pamfletet írnak a házasságáról és a guny fölbreszti benne a férjét. Eddig csak medvevadász volt. Megszegi becsületességét és csókot követel a feleségétől, aki pofonlan válaszal és a szédelőg zongoravirtuózhoz menekül egy kis ideális házasságtörésre.

Sokkal bázalibabb, de természetesebb a vígjáték másik házaspárja: *Liány* Géza főispán és a neje, született *Veér* Matild.

Az asszony itt is nagy idealista, rajongó hűve az önzetlen, hűségese szerelemnek, de az ilyen idealizmus összhangban áll a gyöngéd, mély érzésű nők lelkivilágával; az ilyen idealizmus szépiúti az asszonyt és diszt, nemes tartalmat ad a házassátnak; az ilyen idealizmus nem hóbort, nem affektáció, hanem a büszke, erős asszonyi lélek természetes virága.

Matild válni akar a férjétől, mert a főispán ur, mint a színűvi bizottság elnöke, egyszer nagyon is fölkarolta egy kis üldözött operette-primadonaa ügyét és ennek a meleg pártfogásnak *Veér* Matild — a kuleslyukon keresztül — szemtanuja volt.

A bűnbánó főispán — mert csak egy pillanatra kaland volt az egész — erősen jár a felesége után, hogy kibékítse és visszahódítsa, de a feleség, aki ideális szigorral értelmezi a házasság morálját, hallani sem akar a béküléstről. Dacosan közeledik egy fiatal miniszteri fogalmazóhoz, *Fejér* Akoshoz, azzal a szándékkal, hogy ezt a heves udvarlót a válás után kezével boldogítsa.

Mindenki hajótöröttnek tartja *Liányt*, kivéve *Tarnayt*, az öreg kegyelmes urat, *Liány* szövetségeseit, aki bizik abban, hogy a haragvó Matild előbb-utóbb kibékül a férjével. Együttal megmagyarázza nekünk, hogy a darab címe mit jelent:

— Nem igazi zátónyon feneklett meg a *Liány* hajója. Csak olyan *homok-zátóny* az, amilyen az élet tengerén gyakran állja útját hajónknak! El lehet onnan mozdítanunk! Kedvező szél, eleven hullám-emeltyük kiemelhetik s a hajó vígan szeli a habokat és halad utján előre!

Az öreg ur belső titkos spurizusa nem csal. Matild, aki a nagy idealisták rövidlátásával egyidejű magához méltó eszményhívónak tartotta *Fehér* Akost, kiabárándul ebből az úrból, mert kiderül, hogy a miniszteri fogalmazó real-idealista, aki jobban ragaszkodik a vagyonhoz, mint a szerelemhez. Amikor megtudja, hogy egy nagyvénű különös végrendelete alapján válás esetén Matild elveszti minden vagyonát: visszavonulót fúj. Matild ellenben a főispán keblére borul, *elsőszők* azért, mert a főispán nagylelkű áldozatkészség dolgában igazi hősnék bizonyul; másodsor azért, mert Matild voltaképpen mindig csak a főispánt szerette; harmadszor azért, mert a Kuria különben sem választja el a házasségeket.

A hajó vígan halad előre, de a darab ott marad a homokzátónyon, mert a sok fölösleges teher lenyomja. A két házaspártörténet egymás mellett halad és egymással semmi összefüggésben nincs. Ilyen technikai hibát csak olyan drámaíró követhet el, aki tizenkét drámát nyomtatott ki, de még egyszer sem látta magát a színpadon. Ebből következik az is, hogy egész sor hálás alak lép föl, akik hatás nélkül létezengenek, mert a szerző nem tud velük mit csinálni. Ami a darabban komoly, az nem elég érdekes; ami bolond, az nem elég mulatságos.

Okuljon a szerző a mai bemutatásból. S kérjük: vessen ki a sallangokat a nyelvzetéből is. Kik beszélnék úgy ma, amikor világosság és egyszerű természetesség a színpad törvénye, mint *Liány* és Matild a következő párbeszédben:

LIÁNY: Ön elveket vall? Meg fogom győzni arról, hogy amikor azok ottáran áldozni vél, akkor valójában eltávolodik és az eltelenség homályában tévelyeg.

MATILD: Visszem magammal a kötelesség-érzet erősségét, melyre bízom fektetem le az előgedettség és nyugalom talpköveit!

Ez a *Kalmár* és *tengerész* nyelvzete a huszadik század küszöbén.

A nézőtérben sokkal barátságosabb volt a hangulat a szerző iránt, mint a színpadon. Jeles művészeink egy része nem tanulta meg a szerepét. Igaz, hogy a színész csak akkor játszik jó kedvvel, ha hálás szerephez jut, de a dekorum megkövetelné, hogy a színész ne gyakoroljon kritikát a szerző fölött és ne kiáltsa le mintegy a közönséghez: Nem bízom a darab sikerében, tehát nem tartottam érdemesnek megtanulni a szerepemet!

Teljes odaadással ma csak *Csillag* Teréz és *Zilahi* játszott: Csillag a spirítisztá grófnőt, *Zilahi* a nőgyűlölő medvevadászt. *Nádau* a zongora-

művészt rengeteg Busoni-sörénnyel játszotta és komikus maszkjával megnevettetett mindenkit.

A szerzőt többször kihívták, de a második felvonás után föllépett az oppozíció és a tapsokba barátságosan püsszegés vegyült.

A csillag fia.

(Bar-Kochba.)

— A Népszínház bemutatja. —

Budapest, április 6.

Se hazai, se külföldi szerzőnek még nem volt nálunk olyan sajátos sorsa, mint *Goldfaden* Ábrahámnak, — van-e, aki e nevet nem ismeri? — ennek a mondhatni, őrödmán kívül dolgozó színpadi szerzőnek, aki iriális sikereket aratott darabjaival a világ sok tájékán a nélkül, hogy létezéséről csak halvány sejtésünk is lett volna.

Egyszerre aztán, egész váratlanul, jött a *Sulamith*...

Amire hazai vagy külföldi szerzőnek évek munkája és a daraboknak egész sora kell, hogy neve mint szálló ige repüljön az ország határszéleitől a másikig, azt a *Sulamith* szerzője egyetlen darabjával érte el. Sőt többet ennél!

Legendák kelttek róla számyra, csaknem mithikus személylővé vált, akiről többen azt állították, hogy nem is létezik, míg végre aztán kiderült róla, hogy földön járó halandó — egy összetöprődött kis, vén zsidó, — aki valahol Párisban, az Arc de Triomphe mögött, a csöndes és magános *Passy*ban, küzködik a nyomorúsággal. Pörök támadtak a darabja körül; egy, kettő, tíz, husz... s közben a *Sulamith* száz-három előadást ért az óbudai Dunaparton, egy régi kékfestő gyárból átalakított *Kisfaludy-Színház*ban s ugyancsak ez a *Sulamith* százötvenedik előadásához közeledik a *Magyar Színház*ban, ahol még most is műsoron van.

Hány külföldi és különösen hazai szerzőnk van, aki méltán megirigyelhetné az összetöprődött kis, vén zsidót, ott az Arc de Triomphe háta mögött!...

S akinek *Goldfaden* Ábrahám mindezt a rengeteg magyar dicsőséget köszönheti, — háládatlanul lenne ma este meg nem emlékezni nevére, — egy rendkívül lnom „színházi szímmal” megáldott, geniális magyar színművészigazgató *Kövesi* Albert, aki nélkül az öreg *Goldfaden* Ábrahám nevére aligha emlegette volna nálunk valaki, vagy ha emlegette volna, bizonyára azt hitték volna fölöle, hogy őszeres a Rombach-utóban. Nem pedig egy új színpadi műfaj, a speciálisan zsidó darabok megteremtője.

Éppenséggel nem esodálkozunk rajta, hogy a *Sulamith* eseményeszerű sikere a *Népszínház* figyelmét is ráterelte egy másik *Goldfaden*-féle darabra, a *Bar-Kochba*ra s hogy a sajátos szerzőnek sajátos darabját ma este bemutatta.

Akinek olyan sikere volt a színpadon, mint a milyet a *Sulamith*tal kivívott, annak joga van a színpadhoz s a közönség is méltán érdekli ránta nagyobb mértékben, mint más közönséges halandó szerző iránt, aki arca veritékével keresi meg a maga — mindennapi sikerét.

Örvendünk tehát rajta, hogy a *Népszínház* alkalmat nyújtott nekünk egy második *Goldfaden*-darabnak a megismerésére.

A *Bar Kochba*-ban is megtaláljuk a *Sulamith* szerzőjének sajátosságát, a „zsidó hangulato”, de azért a *Bar Kochba* nagyban elüt a *Sulamith*-tól. Ebben egy specifikusan zsidó darabot ismertünk, amelyben — úgy szövegében, mint zenejében — erősen kidomborodik a sémi szellem sajátos, külön, mondjuk egyenesen faji jellege, míg a *Bar Kochba*-ban *Goldfaden* már erősen közeledik a modern színpad internacionális karakteréhez. Ebben a specifikusan zsidó vonások csak itt-ott lének fel erősebben, de a darab maga úgy tárgyában, mint megépítésében a modern színpad terméke.

Goldfaden a *Bar-Kochba*-ban a zsidó nemzet történetének azt az epizódját ragadja ki, amelyben a rómaiak által leigázott zsidó nép, utolsó nemzeti hősenek, *Bar Kochbának* a vezetése alatt, még egyszer megkísérléi nemzeti függetlenségét visszahódítani és Salamon romba döntött templomát felépíteni. A zsidók teljes leigázásával végződik a szabadságvágy utolsó fellángolása. És ottvész az utolsó nemzeti hőse maga, menyasszonyával, a szépséges *Dinával* egyetemben; *Dina* apját Eleázárt maga *Bar-Kochba* öli meg, áruónak híven az agy főpapat.

Ha a *Bar-Kochba* műfajilag akarnók meghatározni, azt mondhatók, hogy egy operaszövegbe gyurt tragédia, akár csak a *Hugonották* vagy *Borgia Lukrécia*.

Amít a *Bar-Kochba* szövegére mondtunk szemben a *Sulamith*tal, ugyanaz áll a zenéjére is. Ebben

Goldfaden a mellett, hogy azokat a sajátos, mélabus keleti melodiákat szórja el benne, az internacionális opera stílusa felé hajlik a nélkül természetesen, hogy az opera klasszikus színvonaláig emelkednék. Ezek az internacionális zeneformák azonban elsubannak a fülünk mellett és a *Bar-Kochbában* azok a sajátos ritmusok és mélabus melodiák ragadják meg a lel-künket, amelyekben a *Szulamit* szerzőjére ismerünk s amelyek ezt a keleti daljátékot is rendkívül érdekesség teszik a nézőre.

A mai premier-közönségen is, amely a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a *Bar Kochbat*, úgy észleltük, hogy a darabnak a specifikus zsidó vonásai ragadták meg legjobban érdeklődését és nyerték meg tetszését. A fel-felhangzó zajos tapsokat és ismétléseket is ezek idézték elő.

A *Népszínház* a legnagyobb ambíciójával hozta színre a *Goldfaden*-darabot. Diszletek, jelmezek és egyáltalában a darabnak korhú színezése dolgában ritkán tapasztalunk nagyobb gondosságot a színház részéről, mint ma este. A szemképrázató tableau-k sűrűn követik egymást a darabban.

A hangulattal teli előadásnak legfőbb ékessége, természetesen, *Hegyi Aranka* volt, aki *Bar Kochba* menyasszonyát, Dinát, játszotta. Nem könnyű feladatot hármlott a művésznőre a szerepek különösen nagy és enekpartic-jára való tekintetel. És éppen ebben a tekintetben lepett meg mindenkit. *Hegyi Aranka* igazi művészettel énekelte végig a szerepet, sürrő, zajos tapsokat aratva és sokat ismételve. Játékáról pedig fölszemes konvencionális frázisokat gyártani: *Hegyi Aranka* ma este is az volt, aki mindig, a magyar énekes színpad legnagyobb játékművésznője.

Bar-Kochba-t Raskó játszotta és énekelte. Énekéről is, játékáról is a legnagyobb dicsérettel kell szólnunk. A *Népszínház*-nak ez a fiatal tehetsége erősen halad teljes megérése felé s ma este egyes drámai jelenésekben szinte meglepett bennünket erős alakító-képességével. *Szirmai* méltóságos rómái prokonzul (*Timius Rufus*) volt; játékában egyaránt volt méltóság és erő. *Kiss Mihály* az öreg főpapot játszotta s nemcsak maszkjában volt jellemző, de egész alakításában. Páfoszt, az intrikus zsidót, *Tollagi Adolf* tulsütöt tragikus színekkel halmozta el. Szivesebben láttuk volna Páfoszt urban a furfangos gazembert, akinek a szerző maga is szánta, de azt el kell ismernünk, hogy a tragikus allűrökben *Tollagi* nagyon jó volt. *Eötvös Stefánia* a római prokonzul feleségének a szerepében láttuk, amely erejét jóval meghaladja.

A dalmüvet *Barna Izsó* hangszerelte nagy tudással, sőt a második képbén egy nagyon szép ballet-betétet is hallottunk, amely saját szerzőmánya.

A darab *Beóthy László* átdolgozásában került színre, aki biztos kézzel építet és sok erőteljes, drámai jelenetet koncipiált benne. A szövegkönyvet csinos versekkel *Pásztor Árpád* látta el.

A közönség sokat megismételt a zeneszámok közül s a felvonások végén sokszor hívta a főszereplőket. *Hegyi Aranka* talosággal elarastották ma este virágokkal, amit meg is érdemelt.

Megyeri dicséretet érdemel a kitünő rendezésért.

(M—s.)

MŰVÉSZET.

□ A főváros és a Képzőművészek Egyesülete. Többször irtunk arról a botrányos eljárásról, amelyben a főváros a művészetet újabban is részeltette. A lipótvárosi templomba szánt domborművekről szól az ének. Ebben az ügyben hevesen összetűzött a Képzőművészek Egyesülete a fővárossal, még pedig méltán, mert a főváros ismét oktondi módon fuserált bele egy olyan dologba, amelyhez nem ért.

A lipótvárosi templom domborműveire pályázatot irtak ki, amely eredménytelen volt, miért is a művész-zsúri három pályázót közt újabb pályázatot irt ki. De ezeknek benyújtott műveit már nem a szakzsúri bírálta meg, hanem egy megdöbbenően laikus bizottság. Ennek ítélete ellen felszólalt a Képzőművészek Egyesülete. A fővárosi tanács azonban kijelentette, hogy nem engedi meg, hogy bárki is beaortsa magát ebbe az ügybe. Erre a cívilizálatlan válasza a Képzőművészek Egyesülete felebezést adott be, amelyben élesen kikel a tanács ellen. Ennek a konfliktusnak lesz még folytatása, mert valószínű, hogy a főváros közgyűlésének müvelőbb tagjai nem engedik meg, hogy a főváros úgy bánjék a művészetet, mint a Csáky szalmájával. Megemlítjük még, hogy tegnap *Polányi Géza* lemondott a templom-építő bizottsági tagságáról.

□ Tavasszi műtárlat a Műcsarnokban. A Képzőművészeti Társulat tavasszi kiállítása a városi Műcsarnokban már el van rendezve. Száz magyar művész összesen 261 művet állított ki. A kiállító művészek műveiket pénteken, e hó 6-ikán firmisszelhetik, a sajtó képviselői a tárlatot szombaton, e hó 7-ikén tekinthetik meg. Vasárnap a kiállítás a művészek és a sajtó számára lesz nyitva, míg hétfőn, e hó 9-ikén a kultuszminiszter képviselőletében *Zsilinszky Mihály* államtitkár fogja a kiállítást ünnepélyesen megnyitni délután 4 órakor. A sajtó és a művészek firmisszel meghívói az ünnepélyes vernissage napján is érvényesek. A tagok a vermissage tagsági jegyeik alapján jelenhetnek meg, a meghívott vendégek pedig kéretnek, hogy meghívóikat hozzák magukkal és belépéskor mutassák fel. A kiállítás június hó 10-ikéig lesz nyitva, naponta délelőtt 9-től délután 6 óráig. Belépődíj egy korona, vasárnap délután 1-órától fogva 4 fillér.

□ A műpártoló főváros. A fővárosi képzőművészeti bizottság *Faller Ferenc* elnöklésével ma tartott ülésén átvette *Stettka Gyulától* *Kamer Mayer Károly* volt polgármester arcképét. *Barabás Miklós* hagyatékából 12 arvelett vásárolt.

Nyiltér.

Az Általános Takaré- és Hitelszövetkezet, V., József-tér 13. sz.

1900. évi első negyedének kimutatása:

Tagok száma: 1583. Üzletretek száma 8137.

Büfizett tőke korona 739,891/25.

Kiadt kölcsönök korona 789,899/58.

Az igazgatóság: *Silberberg Károly* elnök. *Wertheimer Albert*, alelnök (*Wertheimer* és *Frankl* cég főnöke). *Engl Hugó* (*Engl Bernát* és társa cég főnöke). *Österrreicher Márton*, *Wein Vilmos* (*Kann* és *Heller* cég főnöke.)

Kleinoscheg-Blysee

a Szegedhez tartozó

(Az e rovat alatt közöltettek nem tartalmáért, sem alakjárt nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

* Az Óbudai Torna-Egylet a minap tartotta meg rendes közgyűlését *Botzenhardt János* egyleti elnök elnöklése alatt. A titkári jelentés és a költségvetés elfogadása után megválasztották a tisztikart. Tegnapi sikerült vívóakadémiát rendezett a tornagyűlet. A vívóakadémiát az egylet tagjain kívül az *Arlov Vivó-Club*, a Fővárosi Vivó-Club, a Halász- és Rákossy-iskola számos jelesebb vívója vett részt.

* Alagi lövészenyek. A két szenációnak vége ugyan, *Eregy* és *Maybe* hazavitték már a rákosi díjat és a nagy alagit, azért jut érdeklődés a hátralevő két alagi versenynapnak is. 1800 koronás a legnagyobb díj a programon, a kereszturi akadályverseny, mely az esetben, ha *Sarolta* és *Tricky* is indulnak, még elsőbbrang steeplechase-zó nőheti ki magát. Az alagi crackek sorában a legjobbabb e versenyben *Veszély*, *Troubadour* és *Thekla*, de ezuttal jobban futhat akár *Tricky*, akár *Sarolta*, mint a nagy akadályversenyben, mert a verseny alkalmasint nem lesz olyan sebes és ezenfelül ellenfeleik sem olyan jó steeplerek, mint *Maybe* vagy *Aspasia*. A holnapi nap díjain különben alkalmasint *Geiszt Gáspár* és *Rohonczy Gida* osztozkodnak, a programon legalább az ő istállójuk látszik legerősebben képviselve. Az egyes futamokban a következők a legjobb lovak:

- I. *Barkarol—Julis.*
- II. *Geist-istálló—Adj Isten.*
- III. *Geist-istálló—Thekla.*
- IV. *Geist-istálló—Mary Agnes.*
- V. *Arkangyalát—Esthajnal.*
- VI. *Grimaldi—Wagner.*

* Az alagi lövészenyek eredményéről leggyorsabban a *Telefon Hírmondó* utján értesülhetnek mindazok, akiket köteleztünk, vagy bármely ok má delután a fővároshoz két A *Telefon Hírmondó* minden futam után részletes referátát ad a versenyekről, s az összerendelt má 1/7 órakor felolvastatja. A felolvasást riadójel cízi meg.

EGYESÜLETEK.

(A magyar orvosegyesület) e hó 11-én Szentkirályi-utca 21. szám alatt levő helyiségében délután 5 órakor felolvasó ülést tart.

(A *Mária Docthea-egyesület*) tanítónői szakosztálya április 7-én szombaton délután 5 órakor ülést tart *Andrássy ut.* 65. szám alatti helyiségében. Az ülésen dr. *Lévy József Segélynyújtás a sebesüléseknél* címen tart előadást, mely után *Tordai-Graú Erzsébet* olvas fel ezzel a címmel: *Tél és tavassz harca.*

(A Magyar Vasuti és Hajózási Klub) helyiségében szombaton, április 7-ikén esti hét órakor *Vágó Bertalan* mintegy százhusz szines veitelt képet mutat be, szövegmagyarázattal hazánk legszebb tájairól. A képeket a párisi kiállításra küldik.

TÖRVÉNYSZÉK.

Bérczi contra Tauszky.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 6.

Tauszky Miksa, a nagy butorszállító kocsk tulajdonosa, tizenegy évvel ezelőtt avval is foglalkozott, hogy szenet szállított. Szállított pedig első sorban az államrendőrségnek s mivelhogy olykor a szénszállítóban is van egy kis humor, a rendőrséggel is kacérkodott, amit egy szénszállítónál csak ugy lehet értelmezni, hogy *Tauszky* ur mérlege egyik serpenyőjében kísé mindíg a rendőrség rovására mutatta a szén súlyát. A tréfát tudvalevőleg mindenütt megértik, csak éppen a rendőrség komolyodik el az ilyesmin, miétt is a rendőrség *Bérczi Bélát* bizta meg avval, hogy kutassa ki a *Tauszky* Miksa akirenek a titkát. *Bérczi Béla* az a rendőrkapitány, akire sokat panaszkodnak az emberek, ami pedig minden más emberről öreg hiba, de a rendőrré nézve dicséret. *Bérczi* tehát utána járt a szenes mérleg dolgának s avval vetett véget a dolognak, hogy *Tauszky* Miksát harminc forinttal megbírságotla.

Tauszky leszurta a harminc forintot s távozott. Szívében azonban nagy keserűség lakozott a kapitány ellen s amint a bölcsök szokták, várt az alkalomra. Vagy három évvel ezelőtt *Bérczi* kapitány ellen nagy hajszát indítottak városzerte s ekkor *Tauszky* is elérkezettnek látta az időt, hogy ellenfelén bosszút álljon. Többek előtt elmondotta, hogy *Bérczi Béla* őt meg akarta zsarolni. Hogy magához hivatta s azt mondta neki, hogy tönkre teszi őt, ha háromszáz forintot nem ad neki.

— Hát miért nem jelentette fel? — kérdezték tőle az érdeklődők.

— Hiszen feljelentem én, de tudja Isten mit csináltak a följelentésemmel.

Bérczi Béla meghallotta a dolgot s fölöttes hatóságától legott fegyelmi vizsgálatot kért önmaga ellen. A vizsgálat során aztán kiderült, hogy *Tauszky* nem tud bizonyítani. A följelentésnek sem akadtak sehoi a nyomára, a tanuk pedig, akikre *Tauszky* hivatkozott, egyezzerüen nem tudtak semmit a dologról.

A főkapitányságtól az iratok a büntető törvényekhez kerültek, mely *Tauszkyt* nyilvános rágalmazásért vád alá helyezte. Ebben az ügyben tartották meg ma a végtárgyalást *Haupt Albert* elnöklésével. A vádat dr. *Keszty* királyi alügyész képviselte, védő dr. *Keszty Antal* volt.

A tárgyalást egy kis sikkasztási eset vezette be. Egy bécsi cég 450 forint ára szőnyegét adott *Tauszky* nak bizományba s most az a panasz, hogy *Tauszky* a szőnyegét elsisakozta. *Tauszky* azzal védekezett, hogy ő kiegészít a hitelezőivel s a szőnyegekért váltót adott nekik.

Ezután a rágalmazásra tört át a törvényszék. Az elnök megjegyzi, hogy a vádlott állításai ném tekintetben igazoltak, amennyiben *Tauszky* megjelent *Balog fogalmazó előtt* s panaszt tett *Bérczi* ellen.

Az elnök: Ön harmadéve többek előtt azt állította, hogy *Bérczi* kapitány 1880-ban háromszáz forintot kért öntől, különben a szénszállításnál kelemelenséget fog okozni.

— En ezt nem mondtam senkinek.

— Régebben sem tett ilyen nyilatkozatot?

— Ezelőtt tizenegy estendővel talán mondtam, de azóta nem.

— Mit mondtott ekkor?

— Tizenegy év előtt szenet szállítottam a rendőrségnek. Egy konkurrenssem följelentett a főkapitányságnál, hogy harminc métermázsá helyett huszát szállított. A főkapitány megbizta *Bérczi* kapitányt a vizsgálattal, aki maga elő idézett, megvizsgálta a könyveimet s megállapította, hogy két százalékkal tényleg kevesebbet szállítottam. Ezért néhány forintot levontak és én belenyagódtam a végzésbe. Nemsokára ezután egy ember keresett föl a kávéházban s azt mondta, hogy *Bérczi* kapitány beszélmi akar velem. Emlentem hozzá. *Bérczi* akkor kijelentette, hogy még több kelemelenségem lesz, ha nem adok neki 300 forintot. *Lassa*, mondta *Bérczi*, négyzemkötő vagyunk. Nekem holnap tízig kell a pénz. Azt ítélttem neki, hogy most nincs nálam pénz, majd másnap elhozom. De nem mentem el hozzá, hanem fölkerestem *Eötvös Károlyt*, akivel együtt bementünk *Török* főkapitányhoz panaszt tenni. A főkapitány jegyzőkönyvet veit föl velem. Aztán megbizta *Pekary* urat, hogy menjen el a VIII. kerületbe s hozza el az összes iratokat. Kesőbb *Selley* tanácsos urnál is tettem panaszt. Hogy mi lett a vizsgálat eredménye, azt nem tudom, de azt hallottam, hogy az aktának nyoma veszett.

Bérczi Béla kapitány kijelenti, hogy panaszát fölirtatta. *Tauszkyt* a kocsiisa jelentette fel a rendőrségnek. A nyomozás megindult s beigazolták, hogy *Tauszky* bünye. Ő a szenet pocsóbban szállította.

mint ahogy ő maga vette s ez csak úgy volt lehetséges, hogy kevesebbet szállított.

— **En őt,** — folytatta a kapitány, — sohasem hívtam magamhoz. *Tauszky* egyszer éjnek idején *Tauber* Leóval megjelent a lakásom. Azt mondták, hogy tudom-e, milyen darázsfelekbe nyultam? En kiutasítottam őket s nyomban elhagytam dr. *Farkas* tanácsos lakására, akinek az esetet bejelentetem.

Dr. *Keszits* védő: Ki fejezte be a *Tauszky* ellen indított vizsgálatot?

Bérczi: En fejeztem be. A főkapitány egyenesen meghagyta, hogy a vizsgálatot én fejezzem be.

Tauszky: Tessék kihallgatni *Farkas* kapitányt arra nézve, hogy nem-e vették el *Bérczi* úrtól a vizsgálatot. A *Farkas* kapitány becsületes ember.

Dr. *Keszits:* Irásba foglalta ön azt a jelentést, melyet *Farkas* tanácsos ur elé torjesztett?

— Ugy emlékszem.

— Hol van az irás?

— Azt nem tudom.

A panaszos és vádlott megmaradt vallomása mellett s az elnök elrendelte, hogy mondják egymás szemébe vallomásukat.

Először *Bérczi* állt *Tauszky* elé s elmondta neki hogy ő jött hozzá, ő figyelmeztette, hogy micsoda darázsfelekbe nyul, ha a szénszállítás dolgát bolygatja.

Majd *Tauszky* szólalt meg.

— Kapitány ur, hát nem emlékszik, ön azt mondta nekem: *Tauszky*, maga családos ember, nagy bajban van, nekem ma 300 forintra van szükségem...

— Nem mondtam.

— Azt se mondta, hogy nézek az ágy alá meg a szekrény alá, nincs-e senki a szobában?

— Igen, ezt mondtam azért, hogy mondja el, kik azok az állítólagos kompromittáltak.

— Hát az igaz-e, hogy *Török* főkapitány másnap elküldött a VIII. kerületi kapitánysághoz az iratokat?

— Nem igaz! Nem tudom.

— Különbben itt a rendőr-tanácsos ur, az ritka becsületes ember, ő majd megmondja.

— Igen, ő majd megmondja, hogy mi történt.

— Az sem igaz, hogy *Sélley* akkori rendőrtanácsos ur szintén elkérte az iratokat?

— Az sem igaz.

— Hiszen *Bérczi* ur összes fegyelmi ügyeiben *Farkas* rendőrtanácsos urra bivatkozik...

— Igen, hiszen maga mondta az előbb, hogy *Farkas* rendőrtanácsos ritka becsületes ember.

Ezután *Sélley* Sándor miniszteri tanácsost hallgatta ki az elnök. *Sélley* kijelentette, hogy emlékezik arra, hogy *Tauszky* ellen a szénszállítás miatt több nyomozat volt, egyet ő is vezetett. De az iratokat nem azért hozatta el a VIII. kerületből, mert *Bérczi*tt ebben a dologban zsarolással gyanúsították.

Elnök: Panaszkodott ön előtt *Tauszky*?

— Nem.

— Volt-e arra eset, hogy a rendőrszítviselő ellen tett panaszt nem foglalták jegyzőkönyvbe?

— En mindig vettem fel jegyzőkönyvet. És ismerve boldogult elődöm, *Török* József lekiismeretességét, kizártam tartom, hogy jegyzőkönyvet ne vettek volna föl, mikor ilyen súlyos esetről van szó, mint itt.

Dr. *Keszits:* Volt arra eset, hogy a rendőrségen elvesztek az iratok?

Elnök: Erre a kérdésre ne tessék felelni.

Sélley: De telemek. Igenis elkallódtak már iratok. De fontos ügyesomók nem veszték el, különben is mindig volna nyom mindennek. Az íktató hivatal arra való.

Dr. *Keszits:* Volt-e *Tauszky* Eötvös Károlylyal tanácsos urnál?

Sélley: Volt. De ebben az ügyben nem.

Tauszky: En csak azt szeretném tudni, hogy mit jelent Eötvös feljegyzési könyvében foglalt eme tétel: Tanácskozás *Sélley* tanácsossal.

Sélley: Nem tudom, lehet, hogy volt nálam Eötvös, tanácskozott is velem, de ebben az ügyben nem.

— Persze, az iratok elvesztek, pedig Magyar elnöki titkár vette fel a jegyzőkönyvet.

— Az meghalt.

— Tudom, de ez nem az én hibám, hogy meghalt.

Sélley: A vallomására letette az esküt, azután *Pékáry* József főkapitány-helyettes hallgatta ki az elnök.

— Feljelentette *Tauszky* *Bérczi*tt a rendőrségnél?

— Nem emlékszem. Azt tudom, hogy járt a főkapitányságnál, ezért-e vagy más miatt, azt nem tudom.

— Hallotta ön is azt a vádat, a mit *Tauszky* hangoztatott *Bérczi* ellen?

— Hallottam.

— S nem intézkedett ebben a dologban?

— Nem tartozott az én hatáskörömbe. A főkapitány Budapesten volt, az ő dolga az intézkedés.

— A VIII. kerületi kapitányságtól ön hozta el annak idején a *Tauszky* ügyre vonatkozó iratokat?

— Nem emlékszem.

Keszir ügyész: Azelőtt azt mondta a tanu, hogy volt szó a *Tauszky*-*Bérczi*-dologról. Miről volt szó?

— Arról, hogy *Bérczi* és *Tauszky* öszeszólalkoztak, de ez abból származott, hogy *Tauszky* megcsalta volna a tuvarost a szállítással.

Dr. *Keszits:* Volt-e szó arról, hogy *Tauszky* följelentést akart tenni *Bérczi* ellen?

— Hozgyne.

— Hát arról beszéltek-e, hogy *Tauszky* megfenyegette *Bérczi*tt?

— Ezt nem tudom.

Tauszky: Beszéltem-e én a főkapitány-helyettes urral, hogy *Bérczi* 300 forintot kért tőlem?

— Igen, elmondta nem egyszer, de huszszor is. Soós bíró: Panaszképpen említette ezt?

— Nem. Mert ha úgy mondta volna, jegyzőkönyvet kellett volna felvennem.

Bérczi: Nekem is van egy kérdésem a tanu urhoz. Miután *Sélley* tanácsos ur abszoluto nem emlékszik, hogy erről az ügyről valaha szó lett volna, a főkapitány-helyettes ur pedig emlékszik, kérem az elnök urat, sziveskedjék megkérdezni (remegve) *Pékáry* úrtól, tartozott-e abban az időben *Tauszky*knak s mennyivel.

Erre a kérdésre nagy zaj támadt a teremben. Gyalázat! Alávalóság egy köztisztviselőt így meggyanúsítani! *Bérczi* idegesen fészkelődik a helyén, miközben valaki fennhangon feléje kiáltja:

— Ez szemtelenség!

Bérczi hátrafordul.

— Ki mondta ezt?

A főkapitány-helyettes szólanul nézett a reszkető *Bérczi*re, s zajban és lármában felhangzott az elnök szava:

— *Ezt a kérdést nem tűröm.* (*Bérczi*hez.) *Üljön le s óvakodjék attól, hogy itt a tárgyalási teremben zeneleket rendezzen. Vileje magát tisztességesen, mert ki-vezettem a teremből. Pékáry* főkapitány-helyettes ur pedig le fogja tenni igazmondására az esküt.

Ez az elnöki kijelentés volt a legmúltbóbb válasz *Bérczi* támadására, amit felbavalója ellen intézett a bíróság előtt sok ember füle hallatára.

Pékáry letette az esküt s kint az előszobában a tanuképp beidézett rendőrszítviselőnek nyomban elmondta *Bérczi* támadását, akik felháborodással beszéltek a kinos incidensről.

Ezek után *Stern* Károly és dr. *Pillitz* József ügyvédet hallgatta ki az elnök. *Eötvös* Károly tanu emlékezett arra, hogy *Tauszky* eljött hozzá s elpanaszolta neki, hogy *Bérczi* le akarja tartóztatni. Arra azonban nem emlékszik, hogy *Tauszky*tól megbízást elfogadott-e vagy sem. *Bérczi*vel bizalmas viszonyban volt, elment hozzá, beszélt vele a dologról, elment *Török* főkapitányhoz is, s felhívta a figyelmét arra, hogy *Bérczi* egy nevetéges ügy miatt szorongatja *Tauszky*tt. Erre *Török* azt mondta: *En már rég el akartam kergetni Bérczi*tt, akkor te fogtad pártját; most én nem ere stem, mert nagyon ügyes ember.

— Panaszkodott *Tauszky* önnek, hogy *Bérczi* meg akarta zsarolni?

— Nem emlékszem a részletekre. Mondott valamit, de bizony nem fekettem rá nagy sulyt.

Keszits: Mondta-e tanu ur *Török*nek, hogy *Bérczi* 300 forinttal meg akarta zsarolni *Tauszky*tt?

— Ilyen merve alakban nem mondtam, legfeljebb humorosan mondhattam, hogy hiszen volna *Bérczi* ellen más panasz is.

Tauszky: Nagyon kérem az ügyvéd urat, tekintse családomat, tekintsem engem, s emlékezzék vissza, hogy elpanaszoltam önnek, hogy *Bérczi* 300 forintot kért tőlem. Nekem szükségem van arra, hogy a törvényszék tisztán lásson ebben a dologban s a képviselő ur visszaemlékezék arra, — amit én elpanaszoltam.

Hiába kérlete volt ügyvédjét, *Eötvös* nem emlékezett arra, amit *Tauszky* tudakolt tőle.

Dr. *Peri* Somát hallgatták ezután ki. Elmondja, hogy *Tauszky* eljött hozzá s elmondta neki, hogy *Bérczi* a szállítási ügyből kifolyólag valószínűleg le fogja tartóztatni. Arról nem tud semmit, hogy *Bérczi* *Tauszky*tt meg akarta zsarolni.

A törvényszék elnöke ezzel a bizonyítási eljárást befejezte. Délután három óra volt, mikor a szenzációs ügyben kihirdették az ítéletet, amely *Tauszky* Miksát a nyilvános rágalalmazás vétségében mondta ki bűnösnek, de az enyhítő körülmények figyelembe vételével csak ötven forintnyi fő- és huszonöt forint mellékbüntetéssel sújtotta.

Az elítelt megnyugodott. *Bérczi* kapitány azonban felebezett.

Az ítélet indokolása kimondja, hogy azért kellett az enyhítő szakaszt alkalmazni, mert *Tauszky* mintegy provokálva lett a kávéházban *Kovács* F. Sándor által a rágalmozó adatok elmondására, továbbá, hogy a rendőrség, bár már tizenegy év előtt tudta ezeket a *Bérczi* zsarolási kísérletéről szállongó híreket, nem tartotta érdemesnek a rehabilitáció végett a megtorló lépéseket megtenni. Ezek figyelembe vételével kellett *Tauszky*tt, akinek nem sikerült állításainak bebizonyítása, elítélni.

§§ **Perczel Dezső póre.** *Kasics* Péter a *Radikális* című lapjában megtámadta *Perczel* Dezsőt, a képviselőház elnökét, aki becületsértés és rágalmozás miatt beperelte *Kasics*ot. Ma adta be feljelentését a büntető törvényszékhez.

§§ **Botrány.** A büntető járásbírósg egyik tárgyaló termében ma cifra botrányt rendezett dr. *Kovács* József ügyvéd, akit a napokban avval vádolt egy szegény ügynök, hogy egy 56 forintos követelésnél kétszáz forint perbeltséget hajtott be rajta.

Ma dr. *Kovács* József *Weinmann* Torézt képviselte, aki becületsértésért bepanaszolta *Kohn* Józsefet. A panaszos vallomásának kihallgatása után az ügyvéd rárvallt a nyugodtan tárgyaló dr. *Kürthy* albiróra.

— Önnek nincs joga sértetni a felemt azzal, hogy azt mondja neki, hogy nem igaz.

Kürthy bíró a panaszoshoz: Megsérteltem-e önt? Szóltam-e önhöz valamit, amit sértőnek vehet?

Panaszos: Nem.

Dr. *Kürthy:* Minthogy az ügyvéd ur zavarni

akar a tárgyalásban, ezennel rendutasitom s megvonom öntől a szót.

Kovács ügyvéd (önmagából kikelve az asztalra üt): Ez botrány! Magának nincs joga korlátozni engem védői funkciómban!

Dr. *Kürthy* albiró: Ügyvéd urral nem tárgyalok s ha lármázik, kivezetetem a teremből. Különbben is jelentést teszek az esetről dr. *Gajzágó* táblai bíró urnak.

Dr. *Kovács* egyre lármázott, *Kürthy* albiró pedig becsengette a szolgát, mire az ügyvéd lecsendesedett.

Kürthy bíró rögtön jelentést tett főnökének s kérte, hogy más bírót küldjön helyette a tárgyalásra. *Gajzágó* bíró dr. *Nagel* bírótt küldte a tárgyalás folytatására, aki aztán tanuk meghallgatása végett elhalasztotta a tárgyalást. *Kürthy* albiró bünyenyítő feljelentést tesz az ügyvéd ellen.

Külön körlevél helyett.

Mdm. Berger
cs. és kir. udvari szállító divatterme
Harmcad-utca 3. sz.

ez uton értesíti a mágnás és előkelő hölgyvilágot, hogy az idegy udorságai modellek, toilletes de luxe, legújabb selyem jaquettek, teljes választékban most érkeztek. A műteremben erős hölgyek számára a Párisban legújabb lineal-ideal szabás (secessio) van bevezetve.

A párisi kiállításra kerülő modell toilletkeln ezen szabás lesz különösen feltüntetve.

Legujabb.

Brüsszel, április 6.

Sipido ma megnevezte annak a szüleikehez intézett levélnek az íróját, amely lehetővé tette neki, hogy kedden hazuról távozzék. A levél íróját *Decker*nek hívják és Neeleben, Brüsszel közelében lakik. Délután elfogták s a vizsgálóbíró elé vezették. Mint híre jár, a vizsgálat legutóbbi adataiból kitűnik, hogy *Sipido* idősebb barátainak befolyása alatt cselekedett, akik nagy hatást gyakoroltak reá. Mikor a tett ideje közeledett, *Sipido* nem akart a pályaudvarba elmenni. Atyja azonban emlékeztette őt a népesarnokból érkezett levélre s a fiu nem merte megvallani, hogy az csak szüleikeinek megtövesztése végett íródott. Miután *Sipido* szüleike lakásáról távozott, társaisal találkozott, akik többé nem hagyták el. Habár társai nógatták, mégis vonakodott rálőni a walesi hercegre, midőn ez a peronra kilépett. Csak mikor kísérő gyunyoln kezdtek, akkor ugrott föl a már induló vonatra és lőtt.

TÁVIRATOK.

Bécs, április 6. Az *Union* építőtársaság közgyűlése az igazgatótanács indítványára hat forintban állapította meg az osztalékot.

Liverpool, április 6. (*Gabonapiac*.) Amerikai buza 1/2—1 p.-vel drágább, amerikai tengeri 1/2 p.-vel drágább, liszt változatlan. Az idő szép.

N a p i r e n d.

Naptár. Szombat, április 7. — Római katolikus: Epifán. — Protestáns: Epifán. — Görög-orosz: (március 25.) Gy. ólt. B. A. — Zsidó: Niszán 8. Sabbat Mezora. — A nap két óra 11 percek. — Nyugszik 6 óra 21 percek. — A hold két délelőtti 11 óra 3 percek. — Nyugszik éjjel 1 óra 27 percek.

A miniszterek nem fogadnak.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelősebb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpárterem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-teremben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

A multak árnya.

A multak árnyát el nem őröd,
Kiséri lépteid nyomát;
Bármerre jársz: fülledbe esendül
Egy titkon síró, néma véd.

Sötét szárnyával ott lebeg majd
Virágtalan sírod fölött —
S a végítélet szörnyű napján
Ridegen áll hátad mögött.

Fülöp Áron.

+ Népszámlálás az Egyesült-Államokban.

Ennek az évnek a végén az amerikai Egyesült-Államokban népszámlálás lesz. Minden hatodik évben van ilyen népszámlálás és W. R. Merriam, ennek a mozgalmnak a vezetője a North American Reviewben elmondja, hogy fog hozzá a munkához. Négy hónapja fog kerülni, míg az Egyesült-Államok minden felnőtt polgára megkapja a népszámláló lapjarmot, azután megára és a családjára néve kiállítja és Washingtonba visszaküldi. Azután még két esztendőre lesz szükség, amíg az eredményt közzétehetik. Már toborozzák is azt a személyzetet, amely pontosan szeptember elsején kezdi meg a munkát. Lesz egy aligazgató, öt statisztikus, kétezernyolcszáz számláló, akinek külön-külön lesz egy számlálógépe, azonkívül háromszáz revizor, háromezer írnök, küldőnc és így tovább. Hanem ez még nem minden. A tulajdonképpeni népszámlálók számát, akiknek a lakásokba kell menni, az ikeket át kell nyújtani, a kitöltésükre néve a válaszokat kell megadni, legálább ötvenezre becsülik. Ennek a személyzetnek tehát már elég dolga lesz azzal, hogy önmagát megszámlálja. Amerikában a népszámlálás alkalmával sokkal több kérdésre kell megfellelnők a polgároknak, mint Európában. Ott például megkérdezik a „fajt” is, meg a „szint” is külön. A yankeának tudnia kell, hogy mennyi vörösbőrű, kínai, néger, kreol van az Egyesült Államokban. Azonkívül tudni akarják, mennyi német, francia-kanadaija, olasz és más nemzetbelije van. A vallásra vonatkozólag is pontos adatokat kell bemenőndia az Unio polgárainak. Amerikában, ahol a keresztény felekezetek úgy bujnak elő, mint földből a gomba, a népszámlálásnak ez a rovata nagyon érdekes. Merriam úgy véli, hogy a népszámlálás nemcsak a kormányzatnak van a javára, hanem hasznára lehet a nemzetgazdáknak és más tudósoknak. A népszámlálás vezetője azt hiszi, hogy az Egyesült Államok lakossága nem haladja meg ezuttal a hetvennégy milliót. Ez kissé meglepő, amikor 1896-ban nagyjából 74,389,000 volt a lakosok száma, 1894-ben pedig 67,891,000 volt a lakosok száma. Merriam azonban rámutat arra, hogy sok ezer yankee

halt meg sárgalázban és sebeiben Kubán, Portoricóban és a Filippini szigeteken. Azonkívül 1897-ben és 1898-ban sokan vándoroltak ki Kubába, Portoricoba, Japánba és Kínába, míg Európából nem vándoroltak be sokan.

+ Az új Éden. Egy montanai farmer az Egyesült Államokban pompás farm tulajdonosa egy hegy lejtőjén, amelyet szép tiszta csermely folydogál körül. A farmer nagyon gazdag és sok az ideje, csak egy baja van — legényember. Már régóta álmodozik arról, hogy a farmját földi paradicsommá varázsolja át. Most elhatározta, hogy tervét megvalósítja. És annyire csak lehet, meg akarja teremteni a paradicsom mását, amelyről a biblia szól. Hogy legyenek benne fák, ezüstös patakokskák, tükörsíma tavak, virágok, méhek. Desherbes — így hívják az új Éden alapítóját, az állatokat is maga köré akarja gyűjteni, már amennyiben nem nagyon vadak. Ő lesz természetesen az új Éden Ádáma. Most már csak Évát keres, akinek azonban föltétlenül szökének kell lennie. Ennek az Évának a megszerzésére Desherbes az amerikai lapokat használja fel, amelyekben egy idő óta a követező hirdetés jelenik meg:

Fiatal

keresztény leány keresetlik, aki szelíd és jó, a neve Éva, s akit egy pompás földi paradicsomban élő új Ádám feleségül akar venni. Olyan leányok, akiknek nem Éva a neve, nem jöhetnek tekintetbe.

+ A színhallás. Gyakran megbeszélte jolenség az, hogy egyes emberek bizonyos hangokkal bizonyos színeket hoznak kapcsolatba. Most rendszeresen foglalkozik ezzel a tüneményvel dr. Suarez de Mendoza. A színhallás című könyvében és muzsikusok, valamint zenei tehetséggel megáldott dilettánsok kijelentéseit állította össze azokról a színekről, amelyeket bizonyos hangok hallatára láttak. Ime néhány példa: Raff Joachim a különböző hangszereket meghatározott színekben látta. A fuvala neki azurkék volt, az oboa sárga, a kürt zöld, a trombita skarlát-piros és a flageolett sötét szürke. Leonard Hoffmann, a tudós egy 1788-ban megjelent munkájában szintén kapcsolatba hozza a színeket a hangszerekkel. A violincellónál indigókékét látott, a hegedűnél ultramarinkéket, a klarinétnál sárgát, a trombitánál élénk pirosat, a fuvalánál vörösbarnát, az oboánál rózsaszínt, a flageolettét ibolyát. Théophile Gautier, a költő és lelkes zenebarát szintén beszélt a színhallásban szerzett tapasztalatairól, de csak akkor, ha hasistól mámoros lett előbb. Az igaz, hogy ezért aztán veszt is kijelentéseinek a bizonyító ereje. Komolyabban tárgyalja azonban Ehlert, a zeneszerző a színhalláso-

kat, amelyet egy dal, vagy egy meghatározott melódia kelt benne. Így ír egyszer: „Az az A-durban szerzett dal (Schubert) olyan napsugarasan meleg, olyan gyöngéd zöld, hogy amikor hallom, mintha fiatal fenyőillatot lehelnék be... Mondhatom, hogy ha ez az A-dur nem zöden hangzik, akkor egyáltalában nem vagyok tisztában a hangok színes dolgában!” Azok közül, akiket dr. Suarez de Mendoza a színhallás felől kérdezett, valaki a magas c-t sárgának, a d-t fehérek és az e-t feketének látta, egy más valaki az oboát, a fuvalát és a zongorát kékeknek, egy harmadik ellenben sárgának. Különösen érdekes egy hölgynek négy nagy mesternek a „színeiről” közötti adatai. Haydn zenéje kellemes zöld, a Mozart általában véve kék, Chopin sok sárgával jelentkezik, Wagner ellenben egy világító légykőr érzését kelti, amelynek színe egyre változik.

+ A farsangi királyné nyilatkozatai. A párisi Mi-Carême egyik legnagyobb érdekessége a királynők királynője, aki fényes udvarától körülveve oly büszkén halad végig diszkocióján a boulevardokon, mintha előző nap nem ő árult volna virágokat a vásárosarnokok egy szögletében. A királynők királynője ez évben Ozouf kisasszony volt, a Saint-Germain vásárosarnok egy csinos virágáros leánykaja, aki egy napi uralkodásának élményeiből érdekes dolgokat beszélt el a párisi újságíró iskola egy tanítványának, aki meginterjúvotta.

— Nem is csekélység az kisasszony, ha valaki Páris legünnepeltebb bölgye egy egész napon át. Azután a szép ajándékok, amiket kapott... Meg volt velük elégedve?

— Tudja, kérem, az olyan dolog... Nézze itt van az a karperec, amit Loubettől kikaptam — és ezzel megmutatta, a börtökben elhelyezett kis karperecét. Ez olyan óraláncféle, de mégis csak karperec... arany... igaz, hogy könnyű...

Miközben az utolsó szavakat mondotta, a megvetés bizonyos nemével tekintett a miniatűr karperecra.

— De a városi tanács, kisasszony, az ugyan csak kedveskedett a királynőnek királynőjének. Mondja kérem, mi szépet adtak emlékül?

— A városi tanács? Köszönöm szépen. Tudja, azt mondták előzőleg, ha Lucipia a tanácselnök ad egyszer valami ajándékot, az igazán értékes dolog. Ebben bíztam egy kicsit. Hát képzelje, mit adott emlékül: egy csomó virágot, csomó zöldséget...

A méltatlankodás hangján adta ezt elő a detronizált királyné, és végül hozzáfűzte:

— A városi tanácsnak egyáltalán nincs meg „savoir vivre”-je. Loubet az megjárja, neki öreg anyjáról kell gondoskodnia, nem gavaléroskodhatik. De Lucipia, fuj, szép kis városi tanácselnök.

REGÉNY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(52)

Eppen most lépett be Henriksen Ole az irodájába s arról a cserző üzletről kezdett beszélni, amelyet Thorahusban pompásan meg lehetne honosítani. Hogy ebből a vállalatból valamikor még óriási dolog lesz, kétségtelenül; a nagy erdőket évről-évre vágják, a fát eladják itthon is, a külföldön is, két hüvelykes, három hüvelykes hulladékok és csucok maradnak ott az erdőn s ördög sem törődik velük. Milyen ügytelenség! Hogy a tölgyfa hánesban is husz százalék cserzőanyag van, csak fel kell szedni s fel kell használni.

Hogy meg kell várni a tavaszt, azután majd meglátják.

Henriksen Ole egyébként nagyon fáradtnak látszott, nem segített neki senki a dolgaiban; ha most Angliába megy, kénytelen első segédjét a prokurálur felhatalmazni s egy kjsse belé kell őt vezetni az üzlet titkaiba. Mióta Ágota megjött, azóta könnyen ment a munka, a leány mindig mellette volt, segített neki, már amennyire segíthetett. Egy pár nap óta azonban gyöngékedik most s mindig a szobájában marad. Ole nélkülözötte s most vette csak észre, hogy mennyivel könnyebben megy minden, ha ez leány mellette van. Természetes, hogy tegnapelőtt hűtötte meg magát, esónakázní volt s dacára a sok kérsnek és figyelmeztetésnek, nem vigyázott magára. Most tessék. Nagyon szerette volna pedig, ha a kis gözhajóval kirándulhattak volna s most kénytelenek ezt a kirándulást jövő vasárnapra halasztani. Aztán arra kérés Tidendant, hogy jöjjön ő

is velük, hogy mindössze nyolcan lesznek, hogy majd főznek kávét s valamelyik szigeten fognak partra szállni.

— Bizonyos vagy benne, hogy Ágota kisasszony egészséges lesz addigra? — kérdezte Tidemand.

— No hisz nem is olyan valami igazi betegség — felelt Ole — egy kis rosszullet, fejfájás. Holnap már kimehet a szobából, az orvos is mondja.

— Ugy. Tehát semmi komolyabb baj. Persze az ilyen szigeti kirándulások nagyon veszedelmesek, különösen így tavasz táján... Hogy igen, mit is akart csak... Talán megtennédek nekem és Hankát magad szolitanád fel. En nem bízom önmagamban... Ami pedig a cserző üzletet illeti, hát avval várni kell még legalább egy évig. A dolog ugyanis függővé van téve az épületfa árhullámzásától is.

Ole Henriksen még felkereste Hanka asszonyt is, meghívta a kirándulásra s aztán hazament. Egy kissé gondolkodott azon, amit Tidemand mondott, hogy az ilyen szigeti kirándulások nagyon veszedelmesek, különösen így tavasz táján. Tidemand gyenge hangsúlyozással mondta s Ole ránézett.

Mikor feléle ment a lépcsőn, az ajtóban Koldevin találkozott. Mindketten megálltak s egy pillanatilg mereven nézték egymást.

Végre Koldevin vette le kalapját s nagyon zavartan mondta:

— Boesánat, igen rossz uton mentem. Itt nem lakik bizonyos Ellingsen nevezetű. Lehetetlen, hogy az ember itthon találja őket, ebben a városban soha sincsenek otthon az emberek, mindig a kávéházban vannak, kerestem őket már fent is, lent is. Boesánatot kérek, ön tehát itt lakik, nagykereskedő ur? Csodálatos, hogy éppen ön lakik itt. Hogy van a kisasszony?

— Nem volt fent a lakásban? — kérdezte Ole, aki észrevette, hogy Koldevin nagyon izgaltott volt s a szeme piros volt, nedves.

— Odafent? Nem, hála Isten óvatosságh vol-

tam. Nem eszengettem, mert hátha valami beteg van a házban. Nem, éppen a címekeket olvastam, mikor kegyed jött... Ön jól érzi magát kereskedő ur? Nemde? És a kisasszony?

— Köszönöm, Ágota egy kissé gyöngékedett. Nem jön fel? Oh, kérem jöjjön fel, szegény Ágota a szobát őrzi.

— Nem, nem, köszönöm, most nem. Nem, meg kell találnom azt az embert, a dolog sürgős. Koldevin köszönt s lefelé sietett a lépcsőkön. Aztán újból megfordult és így szólt:

— Tehát nem veszélyes. Ugy rémlik, hogy már egypár nap óta nem láttam a kisasszonyt. Kegyedet láttam egypárszor az utcán, de a kisasszonyt nem.

— Semmi különös, már holnap elhagyhatja a szobát. Egy kis hűlés az egész.

— Boesánson meg, ha olyan nagyon érdeklődöm — mondta Koldevin most már egész nyugodtan — haza akarok inni, a kisasszony szülőinek s olyan kedves dolog lett volna, ha üdvözlélet írhattam volna a kisasszonytól. Boesánson meg, kérem.

Koldevin újból köszönt s eltűnt. Ole szobájában találta menyasszonyát, olvasott. Mikor Ole bejött, Ágota eldobta a könyvet s völegénye elé szaladt. Hogy már semmi baja, egészséges, hogy fogja meg csak a pulzusát, nincs már láza! Oh, mennyire örül a vasárnapi kirándulásának. Ole újból figyelmeztette, hogy óvatossnak kell lennie, hogy meleg ruhákat kell felvennie, érti? Tidemand is mondta, hogy milyen veszélyesek az ilyen szigeti kirándulások, így tavasszal.

— Aztán meg jó gazdasszonyának kell lennie — mondta. Nézd csak, milyen kedves dolog lesz az: kis menyecske, kis menyecske!... Hogy mit olvasott?

— Oh, csak Irgens költeményei, — mondta. — Ne mond, hogy „csak”. Irgens költeményeiről nem lehet így beszélni, hisz” magad is mondtad, hogy gyönyörűek.

(Folytatása következik.)

+ Egy régi szépségrecept. Az asszonyokat érdekelné forja a következő szépségreceptet, amelyet anyáik használtak a tizenhatodik században:

Vegy hat friss tojást, egy negyed itoa jó bort, egy fiatal galambot, öt spanyol narancsot, egy uncia (80 gramm) ólomfehéret és végre három uncia borkódatot. Ami ezen anyagok közt porzik, azt tőr porrá, s mindezt helyezd egy desztilláló retortába, amelyet azután tűz fölé kell tenni.

Nehogy az olvasó azt hisse, hogy az egész talán valami kutyvalék, a recept végén ott van a következő jegyzet:

Aki ezen szerrel lefekvés előtt és felkelés után bekeni az arcát, elsimul azon minden ránc és szép, rózsás lesz. A fentebbi szépségreceptet nem valami méregkeverő, hanem André de Fournier, a párisi orvosi egyetem nagytudomány professzora állította össze 1580-ban.

+ A vegyi khamléon. Aki a kisebb vegyi kísérleteket szereti, érdekes megfigyeléseket tehet az alkánsvas nátronnal. Ha ennek az oldatát valamelyik vízben oldható ezüstszóval, például salétromos ezüsttel vegyítjük, egy vastag, fehér csapadék jó létre. Néhány másodperc múlva ez a fehér anyag halvány-sárgává lesz, majd krómsárga, arany-sárga lesz, a következő pillanatban sötétsárga színt vesz fel, később narancssárgává, majd meg gesztenyebarnává s végül feketévé válik.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Felolvásás a Közletken. A magyar gazdasági igazgató választmánya tegnap délután 4 óra körül gróf Károlyi Sándor elnöke alatt látogatott ülést tartott. Az ülésen Kodolányi indítványára elhatározta a választmány, hogy a gazdakörök létesítése iránt a saját hatáskörében mindent megtesz s főleg a fogyasztási és értékesítési szövetkezeteket tartja hivatottaknak, hogy e tekintetben eljárjanak. Azután Bernát István előterjesztése Paris Frigyes tanulmányát a székelység helyzetének felkutatása ügyében. Paris Frigyes csikszeredai királyi ügyész régebben foglalkozik azzal a problémával, mely után lehetne a székelység helyzetét javítani. Tavaly egy nagyon figyelemreméltó művet írt a szövetkezetekről, melyeknek lelkes apostola. Előterjesztése szerint a Székelyföldön az első teendő a szövetkezetek terjesztése lenne, kiemeli azonban, hogy mindenekelőtt hitelszövetkezetek létesítendőek, azután következzenek a fogyasztó és értékesítő szövetkezetek. Nagy jövőt jósol az állatok és állati termékek eladói, tehát a beszővetkezetek terjesztését is, hogy a bajon egy föléhárítást felállítsa nélkül gyökeresen segíteni nem lehet. A választmány beható vita után elhatározta, hogy a székelység felkutatásának kérdésével való foglalkozásra felhívja az erdélyi részi gazdasági egyesületek figyelmét. Ezután Jancsó Benedek tartott előadást az erdélyi népmozgalmak és a közgazdasági állapotok cím alatt.

Kimutatja, hogy a magyarság fogyása és a románság elszaporodása nemcsak a történeti és politikai tényekkel volt kapcsolatban, de minden időszakban az uralkodó közgazdasági viszonyoktól is függött. A nemzeti politikának az erdélyi részekben kétös feladata van: megerősíteni a romanoktól lakott vidékeken telepítés és más gazdasági eszközök segítségével a számban és valóban megerősített magyar népet és restaurálni a magyar középirtokos osztályt. Magános erő ily nagy feladatok elvégzésére tisztán anyagi eszközök hiánya miatt sem vállalkozhatik. A földmívelésügyi kormányzat feladata e nagy tudományos és politikai kérdés megoldását kezdeményezni, anyagi és erkölcsi támogatásával lehetővé tenni. Nézete szerint az erdélyi gazdasági egyesületnek, mint legközelebbi érdekelt félnek volna feladata e kérdésre a kormány figyelmét nyomatékosabban felhívni.

Az élvény tetszéssel fogadott érdekes előadást Jancsó Benedeknek az igazgató-választmány nevében gróf Károlyi Sándor elnök mondott köszönetet s többek hozzájárulása után elhatározta a választmány, hogy a szövetség a kérdésre a földmívelésügyi miniszter, valamint a Magyar Tudományos Akadémia és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület figyelmét is felhívja. Végül az igazgató-választmány megállapította a Kassán rendezendő gazdakongresszus programját. A két napig tartó kongresszus kizárólag a középirtokos osztály bajainál s konzerválásának módjainál fog foglalkozni. A kongresszus tárgyai közé felvették a hitelezéladósodás kérdése, a középirtokos kötelezettsége a néppel szemben, a nevelés kérdése s az örkösödési kérdés.

Hogyan pártolják nálunk az ipart? Ezzel a címmel megírtuk ma a szabadkai városi tanácsnak azt az abderai izü határozatát, amelylyel egy odaváló gyár üzemét állítólag egészségügyi okokból betil-

totta. Az eset az Országos Iparegyesület közvetítésével a kereskedelmiügyi miniszter tudomására jutott és ma már félhivatalosan jelentik, hogy Liegdtis Sándor kereskedelmi miniszter a hír vétele után azonnal távirati úton intézkedett, felhívja Szabadka város tanácsát sürgős felvilágosító jelentésre. A miniszter egyébként azonnal elrendelte ez ügyben a vizsgálót is. A miniszter gyors és energikus intézkedése mindenképp elismerésre méltó és remélhetőleg megtanulja belőle a szabadkai magisztrátus, hogy a hatósági erélyt és tapintatot hogyan kell összeegyeztetni a polgárok jogos érdekeivel.

Az Anker élet- és járadékbiztosító társaság közgyűlése. A részvényesek 41-ik rendes közgyűlése április 18-án délelőtt 11 órakor tartják meg Bécsben a társaság helyiségében. A részvényesek az alapszabályok értelmében legkésőbb április 16-ikáig a társaságnál letétbenyezendők.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Rosenfeld Géza kereskedő Székelyhid, Mayer Lajos kereskedő Fiersdorf, Donat Antal kereskedő Nachod, Schrammel Hans kereskedő Bécs, Roth Manó kereskedő Ó-Pese, Hoffmann Antal óras Niederrochlitz, Rosenberger Mór kereskedő Csejkowitz, Rechnitzer Samuel kereskedő Popopaca, Schenkel Mór Krakkó.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36.50 korona pénzben, 37.- korona árban Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 40.60 korona pénzben, 41.- korona árban.

Borjvásár. 1900. évi április 6-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1321 drb, leült borjú — db, bécsi élő borjú — db, — db, borvát, növendék marha 12 darab, bárány élő 1 darab, leült bárány 285 darab. Árjegyzés azonos tételből: Árjegyzések. Belföldi élő borjú 54—60—1-gig, l. r. 70—78 l-gig, kivételes 80 l. kilónként, leült borjú — l-gig, l. r. — l-gig, kivét. — l. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leült borjú — l-gig. Növendék marha 42— l-gig kilónként, l. r. 48— l-gig. Bárány élő — k., leült bárány 5—14 k., kivételes ár — k-gig paronként. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-térvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi április 5-én. Készlet 416 darab. Értékelt 884 darab. Összesen 1300 darab. — Eladott 815 darab. Maradt 485 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. szuliban 98—104 koronáig, 220—280 kgr. szuliban 96—104 koronáig, 320—380 kgr. szuliban 96—104 k-gig. Öreg nehez paronként 400—500 kilos 88—94 koronáig. Malacok 72—76 korona 100 kilonként. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, április 6.

Kész búzában ma gyengébb volt a forgalom. Mérsékelt kínálat és korlátozott vételkedv mellett 12.000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan árákon. Rozsból 2600 métermázsza került a forgalom 6.50—6.60 koronás árfolyammal három hónapra.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 300 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 22 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 78.5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 02 1/2 f., 1000 mm. 76.8 k. 8 K. 20 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 73.8 k. 7 K. 50 f.

Fehérmegyevidéki: 100 mm. 76.5 k. 7 K. 77 1/2 f.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 76.5 k. 7 K. 80 f.

Raktárára: 1800 mm. 76 k. 7 K. 75 f., 1450 mm. 75.6 k. 7 K. 70 f.

Május 3. hónapra.

Rozs: 2500 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 50 f.

Térszépítés mellett.

A készrú hivatásos jegyzése a budapesti ár- és értéktörzsda szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, Hely, and various measurements (kg, mm) and prices.

Table with columns for Gabonatorzsda, Hely, and prices (Korona, Ft, Hg).

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for Buza, Hely, and prices (Korona, Ft, Hg).

Déli augusztókor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for Buza, Hely, and prices (Korona, Ft, Hg).

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns for Buza, Hely, and prices (Korona, Ft, Hg).

A budapesti értéktörzsda.

A mai értéktörzsda irányzata kezdettől végig szilárd volt. Az államvasutakban beállott fedezések átragadtak az egész piacra s így történt, hogy az összes nemzetközi értékek emelkedtek s szilárdan zárulnak. Államvasutak 5—6 koronával javultak.

A helyi piac előtözsdeken is javult volt.

A déli tőzsdére a külföld is jelentős árfolyamok jelentett, minek folytán nálunk is további előmenetleket tett a beállott kedvezőbb irányzat. A zárlat legmagasabb napi árfolyamuk mellett történt.

A helyi piac kissé el volt hanyagolva, csupán közutiban volt némi fizlet 1—2 koronával magasabb árák mellett, ugyszintén rimamurányiban, melyek árfolyama 5—6 koronával emelkedett.

Azán meg kell emlékeznünk a Salgó-részvényekről, melyek árfolyama csaknem 20 koronával emelkedett, forszírozott vételek alapján.

A valutapiac csendes.

Az előtözsde: javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 723.50—724.— Osztrák hitelrészvény 726.50—727.40. Osztrák-magyar államvasut 634.50—639.50. Déli vasut 124.—124.50. Közúti vasut 654.50—655.—. Salgótarjáni köszénbánya részvény-társaság 650.—652.— korona.

A déli tőzsde: szilárd. Magyar hitelrészvény 724.50—725.50. Osztrák-hitelrészvény 727.60—728.50. Déli vasut 122.50—124.50. Rimamurányi vasúti részvény 621.—626.50. Közúti vasut 655.— korona.

Forgalomba került: Magyar Általános Takarékpénztár részvény 670.—. Drasche-részvény 380.—. Salgótarjáni köszénbánya részvény 652.—672.— korona árfolyammal.

Utótözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 728.20. Magyar hitelrészvény 725.—. Leszámító bank 490.50. Rimamurányi vasúti 625.—. Osztrák-magyar államvasut 640.50. Közúti vasut 655.50. Villamos vasut 336.— korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

I. Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table with columns for Magyar Államadósság, Hely, and prices.

b) Osztrák Államadósság.

Table with columns for Osztrák Államadósság, Hely, and prices.

* Az I—V. alatt jegyzett papírok árfolyama 100 koronánként értendő, a VI—XVI. alatt jegyzetkei pedig darabonként koronánként.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerette Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy B.

Személyek:

V. László	Kiss Mária	Szilágyiné
Czillei Ulrik	Szendrői Erzsébet	Pewny I.
Hunyadi L.	Arányi Egy hölgy	Beris M.
Hunyadi M.	Payer Egy zenes	Gonda
Gara	Noy D.	

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Másodsor:

Homokzationok.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Molnár Gyula.

Személyek:

Tarnay Tádi	Ujházi Liányne	Alszegey
Zeuszána	Helvey Fejér	Dezso
Vezekényi	Zilahai Litkovszky	Náday
Szendrey	Csillag Námosy	Egreesy
Liány Géza	Ivánfy Adorján	Hetésnyi

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Délután 3 óraker.

A Vigszínház színésziskolájának nyilvános gyakorlati előadása:

Angolosan.

Vigjáték 2 felvonásban. Irta: Görner. Fordította: Komlósi.

Utána:

Bohém-élet.

Ballet-némajáték. Szerette és betanította Mazzantini.

Este:

Szeecesszió.

Szatirikus korpék 5 felvonásban. Irta Lavedan. Fordította Ambrus Zoltán.

Gostardé	Hunyady Alice	Varsányi
Paul Gostard	Fenyvessi Buranty	Tapolczai
Labosse	Szerény Gamba	Gyöző
Labossené	Mátrai Rendőrbizos	Gyöngyi
Bobette	Lánczy Jacob	Bárdi
Riquiqui	Boross Róza	Munkácsi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Másodsor:

A csillag fia.

(BAR-KOCHBA).

Keleti daltjáték 4 felvonásban. Irta és zenéjét szerette Goldfaden Abraham. Magyar szinpadra alkalmazta Beóthy László; a magyar dalszövegeket írta Pásztor Árpád.

Személyek:

Bar Kochba	Raskó Tinnius	Szirmai
Azarja	Delli Seraphina	Eótvös
Modémi	Kiss M. Pafos	Tollagi
Dina	Hegy Leány	Harmath

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Ábrányi Wein Margit assz. vendégfelléptével.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerette Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné Éllas	Giróth
Niotta	Róza Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi George apó	Mátrai
Regnard	Boross Millefleur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szombat, 1900. április hó 7-én.

Először:

Jézus élete a Szentföldön.

Irta dr. Erdődi Béla.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

9 óraker. Ma 9 óraker.

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irta H. H.

10 óraker. 10 óraker.

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól

11 óraker. 11 óraker.

Lorelei.

Nagy fantasztikus daltjáték Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Erkély incognito dáholyok.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehértérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Uri Havelock 7 firtól,

Női Havelock 9 firtól,

Fiu Havelock 4 firtól,

Leány Havelock 5 firtól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BECS,

IX. Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete háznak az osztr. turista, a touring-club és számos kerékpár-egylet stb. szállítja.

LODEN városi stb. 12.-

LODEN monesi-köft. 12.-

LODEN bajkói-peny 12.-

LODEN turista-stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

LODEN stb. 12.-

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

A bibliai operett-társulat, Wolfsthal

Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt

vendégjátéka. Pontban 9 óraker:

SZULAMITH.

Továbbá felépste az ujonnan szerződött kitűnő mű-
erkek és pedig:

Eredeti Frank Grigori-csoport

spanyol akrobaták ikarijai játéka.

Lili Melan

a bajos bécsi szobrett.

La et Do

a nagyszerű párisi utcai énekesek.

Roling Paula

kosztüm énekművésznő.

Fenomenális!

Wagenbach György

ur, nőiműtör.

Jászai Mimi k. a.

opera énekesnő.

Mlle La belle Zarina

modern új szeccszionisztikus élőképeivel.

Vasárnap, délutáni előadás, félélyárakkal.

Jegyek a nappali pénztárnál és elővetelben Weiss

A. nagytörsde Károly-körut 20.

A mulató villanyos világítása saját gépei által esz-
közöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyá-
rok által készti tettek.

Különlegességek

Dr. Fischer Róbert,
a kémia doktora és kozmetikus,
kozmetikai kémikus
laboratoriumából

Bécs I. Habsburgergasse 4, II. em.

Szőrvesztőszer

(Epilatoire.)

A szőrt az areon, a kezeken, karokon stb.
vegyi uton Epilatoire-ral irtjuk ki. Az eljárás
egyszerű és fájdalomatlan, a hatás lassu, de
biztos. Az Epilatoire ugyanis hosszasan haszná-
latnál a hajgyökereket tökéletesen kiirtja
és bizton meggátolja az újabb ki-
növést.

A különlegességek árai:

Szőrvesztőszer (Epilatoire) a szőr tökéletes
kiirtására és az újabb növés meggátolására

1 kis palack 5.- firt

1 nagy palack 10.- "

Arccsin-paszta a szőrt az areon, a karokon
stb. azonnal kiirtja, darabja 1.- firt

Szeplő-krém 1 tégely 2.- "

Ozon, vízbe oldva, 1 palack (1/2 liter) 1.25 "

Szőkítő (Blondeur) 1 pal. (1/2 liter) 3.- "

„Fo“ hajfestőszer, 1 doboz szőkítől feketéig
1.20 firtól 3 firtig és 5.- "

Arepor-zománc nappali arepor, 3 árnyalat,
1 doboz rouge-zsal 3.- firt

rouge nélkül 2.- "

Vénuszviz szép tiszta arebőr nyereséhez
1 palack 2.- firt

Szer orrvörösség ellen, doboz 2.- firt

Kozmetikus kovaporond a pörsenések
elmulasztására 1.50 firt

Ismerető füzetek az Ozonról és a többi különle-
gesség használatáról ingyen és bérmentve. —
Bizonyítványok e szerék ártalmatlanságáról meg-
tekinthetők, szintegy sok ezer hálaírat az egész
világból. — Felvilágosítás az összes kozmetikus
ügyekben ingyen. Rendel. órák délelőtti
9 órától esti 6 óráig.

Raktár: Dr. Török József, Budapest.

ÉRTESETÉS.

Használt téli kabát helyett új felöltő csekély ráfizetéssel kapható ROTHBERGER JAKABNÁL Budapest, Kristóf-tér. A becsért ruhák egy el- különített osztályban mérsékelt áron adatnak el.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított

Pécsi tejszarnok

országos hírv termékeiből 6 korona utánvétel mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolva 6 drb imperiált, 6 drb csemege-, 6 drb pikansajtot és egy kilo legfinomabb teavaj 1/4 kites darabokban, édes tejszínből, naponta frissen előállítja. Megrendelések levezetésnapon röviden „Kerek egy hatkoronás csomagot“ címzökök: Pécsi tejszarnok, Pécs.

Olasz borok.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a Muhr György ur-féle vendéglőhelyiséget Lényay- és Csillag-utca sarkán átvetttem és azt szombaton április hó 7-én ismét megnyitóm.

Üzleti helyiségemben kezeség mellett valódi tiszta borok a következő árakon fognak kimeretni:

Fehér asztali bor literje	... 32—40 kr.
Siller 32
Vörös 40
Partinier fehér 60
„ vörös 60
Mascato 80
Malaga 80
Marsala	... 1 firt
Samosi	... 1 firt

Kivánatra palackok vagy kis hordók bérmentve házhoz szállítanak. Nagyböc bormennyiségekért a promoniori borpicéből nagybani árak számítanak.

Számos megrendelést kérve, maradtam tisztelettel

Leonardo Sangiorgio

Szigeti Lajos szíjgyártó, nyerges és bűröndös.

Csász. és királyi udvari szállító, József főherceg és Coburg herceg udvari szállítója.

Végeladás üzletfelhagyás végett.

22 év óta fenálló, a legjobb hírek érvényös szíjgyártó-és nyerges üzletem felhagyom. Szorgalmam által szerzett eredményei nyugodtan vonulok, ez alkalommal óriási áruvá-
karcim, mely a legújabb és legkisebb áruktól áll, saját elő-
állítású áruim, sőt egyes tárgyakat még „son alul is áruha
beosztom, ezzel régi jó nevöm meg egyszer utóárára jó áru-
malat ócsón kiszóghalhatom. Tájékozódni raktáramon lévő árak
mennyiségéről fölümentek egy pár árucikket, u. m.: kocsizó
lőszerszámok 250 lóra, ezek közt van kőnyű jaker, magyar
sallangos és kummetos mindentelö verekto, van pörves,
páros és egyéb könnyebb és nehezebb kiviltelben, 240 lóra
nyergeszor, lörassági-, szalorági-, civil-, ur-, női- és gyer-
mek nyergeszorok, istálló kőzők, lovadörök, lakarkók, lova-
ló- és kocsizó ostorok, vesszők és botok, utazóbűröndök a
legjobb dísznöbörből, igen ajánlatos kézi- és oldal-
táskák, ur-és női neccsaltra, bérmentett táskák, szivar-és
szivarkatások, papir-és aprépnéz eszényok, minden e szá-
mába vágó fentemeltett tárgyakból nagy választék. Képes
árjegyzék (civil és tiszt) bérmentve küldök.

Állapított 1887. Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valóságáért kezeskedünk, ugyszintén saját készítenyű kárpított butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. figyelmébe ajánljuk. Dus vá-
laszték található szilárd és modern stíli háló-, ebédlő-, férő-szoba és szalon-bérendezésekben,
valamint bármely egyéb butorárakból, a legegyszerűbből a legfinomabb kivitelig, minden versenyt
föülmúló olcsó árakon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekeiben, ezen kedvező alkalom föl-
használását és szükségös butorárakat nálunk beszerzeni. Hazaihas tisztelettel

PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII. Kerepesi-ut 9a.

Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgálta ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtatványozva lesz. Amidőn ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frtnyi összeget meghaladják vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifejlesztésért és a díszes papírkéretért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy és kétkoronas áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárlunk szolid és izléses URI-, FIU- és GYERMEKRUHÁKAT

Neumann M.-nél, Budapest, Muzeum-körút I. sz.

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégnél természetes.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP **PAP** **PAP**

1. szelvényes vasgty 3	10.-	1. acél szőnyeg ágybetét	5.-
1. drb rouge paplan	1.70	1. tengerparti fejtámla	1.-
1. caehmir paplan	2.50	1. levarrott szalmazsák	2.20
1. satin caehmir paplan	3.50	1. matrac	2.20
1. atlas caehmir paplan	4.50	1. Crinoline Afrikai matrac	4.50
1. atlas selegem paplan	7.50	1. löször	12.-
1. fodrosált, saty. paplan	12.-	1. párnázott ruganyos matrac	12.-
1. jó váson szőnyeg	1.50	1. nagy szoba szőnyeg 300/300,2.50	12.-
1. VÁTRAS nélkül	1.20	1. ablak tunis függöny	1.50
1. drb jó váson elűfőn paplan	1.80	1. bouret ággyerítő	2.20
1. drb finel takarékpórá	1.80	1. Futószőnyeg méterenként	25 krtól 4 frtg.
1. drb jó lépkörre	1.50		

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrac és kárpitosaru gyártók, szőnyeg, függöny-
ágy- és asztalterítő stb. nagy vái ástokban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem telosz árakat kiserölünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonatorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben macánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACS, Y. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb húgyveszélyeseket, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérhólyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltunk; esetleg gyógyszerokről is gondoskodva lesz.

Mesterséges és természetes

Jeget

vidéki fogyasztóknak egész waggonrakományokban jutányos áron szállítanak

Budapesti Jégművek
RADVÁNSZKY és TÁRSA
Sereksári-ut. Telefon: 53-68.

KÖRÖGÉS
REKEDÉS és HURUT ELLEN
A LEGJOBB
A RETHY FÉLE
PÉMETEJENYIKORKA

Egy dohoz ára 30 kr.
Csak akkor van, ha minden dohoz fenékén aláírásom állhat.

Rethy Béla gyógyszerész Békes-Csabán.
MINDENUT KAPHATÓ

Titkos betegségek

gyógyítására a specialiste legjobban ajánlható szrmas éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyveszélyes, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőztetés támadt ideg betegségeket.

Meglepő az eredmény férfai gyengeségnél (Impotentia) ugy fiatal, mint öregben egyenként. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek.

Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, 1. emelet).
Bejárat a lépcsőnél. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9-2-ig, este 6-8-ig.

Kávé különlegességek

a **FRATELLI DEISINGER** cégtől
Fiuméből és Triesztből

egyenként a tengeri hajókról

5 kilogram Mysore	3 frt 50 kr.
5 : Ceylon	3 : 33
5 : Arabs Moca eredeti	5 : 08
5 : Weighberry (erős)	7 : 84

Tea 1/4 kg. kínai dobozokban, mely a kávéhoz csomagolható. — Az összes áruk eredetiségükért kezeséget vállalok. — Egy postaszakban 2-3-féle mennyiségű kávéfajta állítható össze. — Az árukban bele van érve az elvándorló díj, franco díj és minden egyéb költségek.
Árúlap ingyen.

A 20-ik század

vivmánya talán, hogy a t. e. butorvásárló közönség egyes cégek cselekedési által mint az áruk kiírása, magának berendezések eladása, csak keveset használt butorok vétele és eladása révén tervúra vezetett magát és igen tanácsos lesz, ha a t. e. butorvevők a jelen körülmények között óvatossak lesznek, mert butort csak egyszer szokás venni, de ekkor jó minőségben s ez csak úgy érhető el, ha szolid és kiterjedt vevőkörrel bíró butorvevőzhez fordulunk, a minő van elég s ezek közé bátran és szerénytelenség nélkül sorolhatjuk évek óta fennálló s az egész országban a legjobb hírnévnek örvendő cégünket, mert kizárólag saját készítményű és legjobb minőségű kárpitos- és asztalos-árakat árusítunk a legjutányosabb áruk mellett. Személyes meggyőződésünk céljából a t. e. butorvásárló közönség b. látogatásánál kérve, maradtunk

Sárkány és Schütz
kárpitosok és díszítő,
VII. ker., Erzsébet-körút 12. sz. a New-York-kávéház áttellenlen.

Hallatlan árleszállítás.

Betyárok.
Történetek az alföldi rablóvilágból gr. Ráday korában.
Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:
Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok. 1-ső kötet.
Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:
Az ember származása és az ivari kiválás.
Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi.
Regényes korrajz.
Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju története.
Feuilleton Octave-tól. Regény.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.
Flammarión Camilló 161 43 képpel.
Előbb 2 K. most K. 1.10

Mámoritó történetek.
(Maupassant).
Előbb 1.60 most 60 fill.

A bánya.
(Ohnet).
Előbb 3 K. most 1 kor.

Jó madarak.
(Ujdoság) Ujjab törvényszéki karcolatok.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.
(Kock Pál).
Előbb 2 K. most 50 fill.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadéhvatalában, utánvéttel vagy a pénz beküldése ellenében. 2 koronán alóli rendelések csak az összeg előzetes beküldése ellenében esz-közölhetnek.

ANTISEPTIKUS

Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemű gyöngédelen gummi és szpongya cikket, 1 dohoz (12 drb) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 10 fill. előleges beküldése mellett bérmentve. Gyors és dískrét szétküldés. Kapható a feltalálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujvár Erdély. Budapesten: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

APRÓ HIRDETESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden szöveges hirdetésétől a kiadóhivatalnál 30 kr. kiadóhivatali költség jár.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRO HIRDETESEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

részére

a kiadóhivatalban

József-körút 18.,

valamint a következő dohányszákhelyeken:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemcsék-féle Tözsde Petőfi-tér.

Buda Józsefné, Andrásy-utca 50.

Soprony V., dohány-nagy-tözsde, Kerepesi-utca 1.

Deutch Miksaé, Andrásy-utca 38.

Szántó Már tözsdejében, Kecskeméti-utca 14.

Weitenfeld Jakan, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibárus-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Haasenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-u. 9.

Leopold Gyula hirdetői iroda VII. Erzsébet-körút 14.

Mosse Rudolf hirdetői iroda VII. Károly-körút 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokó-u. 4.

Tánczer Gyula hirdetői iroda IV. Szerviztér 8.

A Cica

és a hiena rokonok névelőkor átváltoznak: ezt értem. De miként tud egrysugyan az egyik oldalán csupa szív, csupa jóság, csupa gyöngédség és önfeláldozás lenni és a másik oldalán hárszójai a nyomorúság és önmegvetés karjaiba és onnan a Rokusig, a Lipótmezőig ezt nem értem. Az anya és szentlelkűtől var felvilágosítást a Flu. 5967

Kitűnő gyermekruha varrónő.

A nagybecsűtől előkelő hölgyközönség figyelmét bátorodom ezennel felhívni, miszerint a legelőgátsámban és a legkényesebb izlésnek megfelelő gyermekruhákat jutányosan elvállalok. Joél Mór ur gyermekruha-szállójában évekig működtem. Cim a lap kiadóhivatalában. 2754

Édes öregem!

Epedve várom a pillanatot, midőn karjamba zárhatlak, a jelzett időben ott leszek. Az ígért ékszer ne vedd meg, e helyett kérlek hoz nekem egy példányt a

Kereskedelmi Vegyészeti

című híres könyvből.

Bizonyára fogod tudni, hol szerezheted meg. — Ahova megyek, mindent ott látom meg a könyvet, és a hol megvan, oda beköszöntött a jótét. Csodálatosok beszélnek erről a könyvről. A tanácsosok Emmája 3000 forintnál többet szerezte a múlt évben a könyv utmutatásai nyomán, a szöke Jolánka ezzel szerzte egész hozományát (a jövő héten lesz a lakodalma), az adótitészek (akik két év előtt a néni nézében láttak és oly szegények voltak), a mióta meghozták, dúsuloknál minden jöved. És emlékszel-e a sarki szökecsra, az örökönörökli panaszokó

Weiszra (a kilenc gyermekével), ez az ember dús-gazdag lett és csupa megelégedés (a gyerekek semolyan rongyosak már). Most rendez be egy fényes fűszerüzletet, ahol négy segédet fog foglalkoztatni. Maga mondta, hogy ő is mindent ennek a könyvnek köszönhet. Szóvaltan kérdésként majd szemévesen, ha ugyan lesz rá idő, hisz oly régen nem látalak. Légy pontos és ne feledd a könyvet.

Isten veled, ezerszer csókol Boriskád.

Egy izraelita

nevelő, ki már régebbi idő óta működik a pályán, állást keres mint háztelvező, vagy mint birtoktávisk. Szíves megkezdésért kér a lap kiadóhivatalába „Szorgalmas és lelkiismeretes” jelleg alatt. 5966

Előkelő

magyar állami hivatalnok a legerényesebb feltételek mellett házfelügyelői állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Ügyes

nők és férfiak jótékony-sági egyetelmű jutalék, esetleg fix fizetés mellett tagszerzőként szonai alkalmazatnak. Cim a kiadóhivatalban. 5961

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek 2000—3000 koronára. 2723

Intelligens

ürhölgy teljes ellátást keres. Szerény, de rendes polgári kosztot és tisztá kis szobát. Lehetőleg nem messze a Kerepesi-utól. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kér „Helen”. 2860

Csinos

fiatal intelligens úrnő ajánlkozik jobb üzletbe pénztárosnőnek, elárusítósnőnek, szép irással bír, iróháza is alkalmas, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Magyar gyersíró

úró, ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezeli, hosszabb idő óta iróháza működik, állást változtatni óhájja. Szíves megkezdésért „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 2800

Alkalmazást

keres egy végkielégített vasutas kintűnő bizonyítványokkal, ki minden iródi munkára alkalmas. Esetleg 5—600 korona óvadékkal pénzbeszedés, vagy pénztárosi állást is elfogad. Cim a kiadóhivatalban. 2851

Csinos

intelligens megjelenésű kisasszony jobb üzletbe pénztáros vagy elárusítósnőnek ajánlkozik, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cim a kiadóhivatalba. 2822

Kitűnő

karban levő női versenyzőpárt jutányosan elő. Cim a kiadóhivatalban. 2855

Az angyalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 376/61 olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalba. 2744

A körmendi

diszpenzár-faiskolából 60 fajta örökzöld tölvevű fák és bokrok kerülnek szállításra. Argyeznek ingyen. 5966

Budai nyaralóban

esetleg a Szábhelyben, Zugligetben, vagy a Lipótmező környékén butorított szobát keres fiatal hivatalnok, mérsékelt díjért. Esetleg 2—3 szobát több hivatalnok. Szíves ajánlat „Buda környéke” címen a kiadóhivatalba keressék. 2842

Házmesternek

ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cim a kiadóhivatalban. 2712

NINCSTŐBBÉ

NEKÜLÖZÉS !!!: NAGY VAGYONT, ÓRIÁSI JÖVEDELMEZET. naponta 20—30 koronát, de évente legkevesebb 5—6000 koronát szerezhet mindenki könyvvel otthoni munkával — társadalmi állásra való tekintet nélkül, a ki a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv logujabb, kötszeresen bővített és javított kiadását megrendeli. Ezer és ezer ember hajhász munkát és mellékfoglalkozást eredménytelenül, pedig csak e könyvvel kellene megrendelni, mert általa 540 oty foglalkozás sajátítható el, melyek bármelyikével, előképzéshez és tőke nélkül férfi, nő, gyermek kényelmese és jövedelmező megélhetést biztosíthat magának. A könyv első kiadásának bolti ára 60 kor. volt, ennek dacára a legújabb, kétszeresen bővített kiadást, a míg a csokely készlet tart.

2 kor. 60 allér

kedvezményes árért megpedig az országnek postautalványon előzetes bekielérés esetén portómentesen küldi meg mindenkinek a „KERESKEDelmi VEGYÉSZET” könyvkiadó hivatala BUDAPEST, Lőrinc-utca 24/6. szám

Önkényeszerző Vállalat!

Mennyasszonyok Végevények. Az ország kiskereskedelmi üggyégés Budapest, VII. Kerepesi-ut 14. szám, mindenféle önkényű megszerzés. Kereskedelmi és elváltatja a házassági „diszpenzációkat” névmagyarosítás, mindenfajta ízei és katonai ügyeket, utlevél, állampolgárságot, örökbe fogadást ügyeket és különböző engedélyek megszerzését jogtanácsosa segélyével. — Beszerzi a házasságkötéshez szükséges összes önkényeket, engedélyeket, elvégzi a kiadást körüli utakat. Amelyeket a minden külföldi megbízásokat lebonyolít. Üggyév: Kisteleki J. Szegényeknek ingyen áll rendelkezésre a vállalat.

Egy elegánsan

berendezett hénapos szoba előszobával, egész külön bejáratú a váci-körúton, közel a Törvénykezési Palotához, fiatal orvos vagy ügyvédnek is igen alkalmas, majásra kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2865

Alig használt

irodai butorok, legjobb karban, rendkívül olcsón kaphatók. — Honig alkisa és Tsa VII. Rottenbiller-utca 15. Telefon 822—11. 5969

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyünk 30 kr.ért Réthy-féle pemető-füstkörköt.

Uj házaspárok

figyelmébe! Lakásdíszek feltűnő előző minden tárgyon látható szobán árban. Olajfestmények, aquarellek, acélmetszetek, rendezés szerint különféle koretek. Oszlopok, utagerek, szalon székrendek, Staffolei, paravánok, szerviz, jour, rórkáryta, dohányszobák szalon asztalok, fényképtárak, (asztaliak lémpák 20 százalékos engedménnyel), szobrok, palma-édenyek, órák, tükrök, bronz, porcellán és egyéb bútorok. Hegedűs Zsigmondnál, Andrásy-ut 26. Nagy választékú nasszagáncokban.

Szolid árak.

MAUTNER

• HENRIK

butorszállítási és be-

raktározási vállalat

BUDAPEST,

VIII. József-körút 21.

Szárazraktárak

ERŐNYI-féle

javított falkkerpor remek nagy dobozokban 50 kr.ért kapható köhögés, nevérgézés, hurutos lántalmak ellen. 8929

Gimbalmok,

részletre is, olcsók

és jó hanguk, 5

évi jótállás.

Arjegyék ingyen.

Varga Pál,

Rökk Szilárd-ut-

ca 3.

4 3/4 hillo kávé

hőmérséklet utával vagy előre fűzve, jótállás az ára jóságért. Afrika monca, gyöngysz. ár 3.70 Santos, kolum. ún. — 3.70 Szelezer, zöld — 4.20 Ceylon, feketeződi különleges finom — 5.50 Aranyjára, sárga különleges finom — 5.20 Gyöngyöző, nagy finom — 5.20 Arab monca, legf. arom. — 6.35 Arjegyék vámtarifával ingyen. Ettlinger & Co., Hamburg.

Magy. kir. Államvasutak

Pályázati hirdetmény.

Morvavölgyi vonalunk Kuti állomásának bővítésével kapcsolatos követendő munkák biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdettünk, és pedig: a felveteli épület bővítésére és átalakítására, anyagszertár és kezelő kamra, lakatosbódre, fa-zárkeretű áruraktára, lakatya épületre, munkás árnyékszékre, szénfészre, két állású mozdonyra, vízállomásra, vizlétesítő-re, valamint a kiszághoz tartozó gépjárat berendezés szállítására és felszerelésére. A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletek feltölték az alulirt útlevetvezető-pályafelmentési osztályának hivatalos helyiségében. Törzskörút 62. szám I. emelet 6. ajtó szám alatt) nyugtandókat az alábbi felirattal. Ajánlat Kuti állomás bővítésére.

Bánatpécs fejében legkésőbb a jövő évi április 10-én, déli 12 óráig 3000 korona, azaz háromezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban budapesti gyűjteményraktárnál lefektendő. Az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén, 14 napnál nem régebb, árfolyam szerinti, de névterék meg nem haladó értékben fogadhatók el. Takarékpénztári betétkönyvek bántapénzül nem tehetőek le.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot fenntartjuk magunknak. Budapest, 1900. ápril 1. Az útlevetvezető.

Bolthelyiséget

keresek az

Erzsébet-körúton

a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb

kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy

udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J.” jellegűen a

laphoz küldendők. 2713

Közép-osztály.

Ferenc József-kabát 4 frt

Jaquet — — — — 3 frt

Frack — — — — 5 frt

Nadrág — — — — 2,50.

Rothberger Jakob,

Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

The Berlitz School

of Languages, Erzsébet-körút 6. II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, szez és román nyelvek tanítása a felvételtől az illog nemzetiségű tanulóktól Berlitz módszere szerint. Az első leckéről fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán csak azt hallja. Más magánutakkal semmielőtt összehasonlítva nem állítható ki.

Legjobb előkészítés a párisi kiállításra.

Prospektusok ingyen és bérmentesen, beírás minden időben. Fordítások eszkieltek.

Egy

nagyobb lap expeditora keres havi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóban. 2737

Körforgó

gép

8 oldalas, frankenthal gyártmány, formatum 63x94, csak kb. 294 évig hasznaltott, eladó. A gép, mely kb. 18.000 markba került d. u. 4 óráról 180-gig üzembe állhat.

A sajtó azért adatik el, mert egy új 32 oldalas gép állítást fel.

H. Lauer

„Neueste Nachrichten” Braunschweig.

Magy. kir. Államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény.

(Uj személy- és podgyász-díjszabás élebeletételese a Kun-Szt.-Márton-Szentecsi h. 6. vasuton.)

Ezen h. 6. vasuton f. 6. május hó 1-én új személy- és podgyász-díjszabás lép életbe, melylyel az 1897. évi június hó 1-én életbe lépő díjszabás érvényen kívül helyettesítik. Az új díjszabás a magyar kir. Államvasutak díjszabáselárusító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 20 fillérről kapható.

Budapest, 1900. márc. hó 20.

Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazt.)

Impregnált csillag ☆ jegyű takarmány-répa mag.

Mint hogy tudomásunkra jött, hogy a törvényesen bejegyzett csillag * védjegyet viselő és a 88.000-ik sz. a szá badalmazott eljárással impregnált takarmányrépa-magvainkat számos esetben hamisítják, a mennyiben egyes vidéki kereskedők sok esetben néhány zsák csillagjegyű répa magot rendelnek és ha ez elkelet, akkor mindenféle csekélyebb értékű magot árusítanak a csillagjeggyel ellátott zsakokban, hogy ez által az a hiedelmet keltsék, hogy a zsakokban az általunk termelt és impregnált takarmányrépa foglalatik, szükségesnek tartjuk a magyarországi tisztelt gazdaközönséget értesíteni, miszerint a valódi

csillag * jegyű impregnált takarmányrépa-magvak

Magyarország, Felső- és Alsó-Ausztria, valamint Morvaország részére kizárólag egyedül csak a

MAUTNER ÖDÖN és kir. udvari szállító magkereskedő cégnél

Budapesten, VII. ker., Rottenbiller-utca 23. szám és

VI. ker., Andrásy-ut 23. sz. kaphatók.

Az általunk termelt és impregnált fajták, egymint Sárga Oberndorfi, Vörös Oberndorfi, Sárga olajbogyó, Vörös olajbogyó, Sárga Eckendorfi, Vörös Eckendorfi, Sárga Mammut, Vörös Mammut, mint említettük, Magyarországon egyedül csak a

Mauthner cégnél

kaphatók, különösen kitűnően azáltal, hogy:

1. csirázási energiájuk erősebb, magas csirázóképesség mellett a kikélesők gyorsabb és erőteljesebb. kitűnnek továbbá 2. a fajtáknak fajazonossága által tudniillik alakra és színre nézve, 3. a magvak leggonndosabb tisztítása és végre a meglepő nagy termés által.

Jaensch Gusztáv és társa birtokosok és magtermelők.

Nyomatott a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvénycársaság körörforgó gépen, Budapest, IX., Olt-ut 26.